

กัลยาณมิตร

www.kalyanamitra.org

ท ล ว ง พ ้อ ต อ บ ป ัญ ห า

หมวด ๘

การครองเรือน

โดย

พ ระ ภ า ว น า วิ ริ ย คุ ณ

(เ ผี ดี จ ท ตู ต ชี โว)

รองเจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย

ด.คลองสาม อ. คลองหลวง

จ. ปทุมธานี

จัดทำโดย : กองวิชาการ สำนักพัฒนาบุคลากร วัดพระธรรมกาย

คำนำ

เมื่อเกือบ ๓๐ ปีที่ผ่านมา มีอุบาสิกาท่านหนึ่ง คือ คุณยาย อุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ศิษย์เอกของพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงพ่อวัดปากน้ำภาษีเจริญ ท่านได้ปักหลักสอนสมาธิภาวนาให้แก่ผู้สนใจการประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อเข้าถึงธรรมกาย ที่บ้านธรรมประสิทธิ์ วัดปากน้ำภาษีเจริญ แม้ว่าในขณะนั้นหลวงพ่อดปากน้ำจะมรณภาพแล้วก็ตาม

ครั้งนั้น คุณยายอาจารย์ได้รวบรวมศิษยานุศิษย์ ผู้รักการปฏิบัติธรรมได้จำนวนหนึ่ง จนกระทั่งได้พบกับคุณไชยบุญย์ สุธธิผล ซึ่งปัจจุบันคือพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อัมมชโย) เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย และคุณไชยบุญย์ได้ไปตามรุ่นพี่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาอีกท่านหนึ่ง คือ คุณเผด็จ ผ่องสวัสดิ์ ซึ่งปัจจุบันคือ พระภาวนาวิริยคุณ (หลวงพ่อดตชิว) รองเจ้าอาวาสพระธรรมกาย

ในช่วงเวลาที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อดตชิวอุปสมบทใหม่ๆ ท่านได้ช่วยคุณยายอาจารย์ต้อนรับแขก และไขปัญหาข้อข้องใจต่างๆ ของสาธุชนที่มาประพฤติปฏิบัติธรรมที่บ้านธรรมประสิทธิ์ ต่อมาเมื่อหลวงพ่อดตชิวบวชแล้ว คุณยายอาจารย์ก็ได้ขอให้หลวงพ่อดตชิว ทำหน้าที่รับแขกและตอบคำถามต่างๆ แทน เพื่อสงวนเวลาให้หลวงพ่อดตชิว ได้มีโอกาสการปฏิบัติธรรม ศึกษาค้นคว้าวิชาธรรมกายอย่างเต็มที่

ทุกครั้งหลังจากที่สาธุชนลากลับไปแล้ว คุณยายอาจารย์มักจะคอยแนะนำว่าปัญหาต่างๆ ที่เขากลามาถามนั้น ควรจะตอบอย่างไร จึงจะถูกต้องตามหลักธรรม และเกิดประโยชน์ต่อผู้ถามอย่างเต็มที่ และนี่ก็คือที่มาของ “หลวงพ่อบอกปัญหา”

ต่อมา ศิษยานุศิษย์ของคุณยายอาจารย์ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ จนบ้านธรรมประสิทธิ์คับแคบลง ไม่อาจรองรับได้ทั้งหมด คุณยายอาจารย์และศิษยานุศิษย์รุ่นแรกๆ จึงได้ขยับขยายมาสร้างสถานที่ปฏิบัติธรรมแห่งใหม่ ตั้งชื่อสถานที่แห่งนี้ว่า “ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม” ซึ่งต่อมาคือ “วัดพระธรรมกาย”

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หลวงพ่อทัตตชีโว ก็ได้เป็นพระอาจารย์อบรมเยาวชน ในโครงการอบรมธรรมะภาคฤดูร้อน “ธรรมทายาท” ซึ่งจัดขึ้นสำหรับนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ ท่านต้องคอยตอบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมของเยาวชนเหล่านั้นอยู่เป็นประจำ แม้ว่าท่านจะเพ่งบวชได้ไม่กี่เดือนก็ตาม

ครั้นเริ่มต้นสร้างวัดพระธรรมกาย ทุกวันอาทิตย์ ภาคบ่าย หลวงพ่อทัตตชีโวยังได้ทำหน้าที่เทศน์สอนธรรม และตอบปัญหาข้อสงสัยต่างๆ มาโดยตลอด จำนวนผู้ฟังได้เพิ่มมากขึ้นจากหลักสิบ หลักร้อย หลักพัน หลักหมื่น และก้าวสู่หลักแสนตามลำดับ เริ่มจากการนั่งเทศน์ได้ร่มไม้แล้วขยายเข้าไปในเตนท์ จนต้องสร้างเป็นศาลาถาวรให้จุคนได้ถึง ๕๐๐ คน ต่อจำนวนสาธุชนได้มากเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งต้องขยายเป็นศาลามุงจากขนาดใหญ่ จุได้หนึ่งหมื่นคน และกำลังจะเป็นสภารธรรมกายสากล ซึ่งเป็นอาคารถาวรจุได้กว่าแสนคนในไม่ช้า

เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ในหมู่นักศึกษานักศึกษาว่า การตอบ

ปัญหาธรรมของหลวงพ่อดัตตชีโว สามารถข้อสงสัย ให้ความกระจ่าง
ชี้แนวทางแก้ไขปัญหาชีวิตของสาธุชนได้เป็นจำนวนมาก บางครั้งยัง
สามารถกลับใจบางคน ให้เปลี่ยนจากที่เคยหลงผิด ยึดถือผิดๆ มานาน ให้
มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้า

บทพิสูจน์ความสามารถในการตอบปัญหาขอหลวงพ่อดัตตชีโว
หนึ่ง คือเมื่อได้มีการรวบรวมคำถามคำตอบเหล่านี้ ลงพิมพ์ในวารสาร
กัลยาณมิตร คอลัมน์ “หลวงพ่อดัตตชีโว” แล้ว ไม่ว่าจะทำการสำรวจ
กี่ครั้งก็ตาม คอลัมน์ “หลวงพ่อดัตตชีโว” ก็ยังเป็น คอลัมน์ที่ได้รับความ
นิยมนิยมสูงสุดอยู่เสมอ

อาจกล่าวได้ว่า การตอบปัญหาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดัตต
ประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวาง ควบคู่มากับการเจริญเติบโตของวัด
พระธรรมกาย ได้ช่วยสร้างสัมมาทิฐิบุคคลให้เกิดขึ้นในสังคมเป็นจำนวน
มาก ทั้งยังเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อ
ผู้ฟังมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องโลกและชีวิต ก็ย่อมมีศรัทธา พร้อมทั้ง
จะทุ่มเทกายใจ สร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่พระพุทธศาสนาในที่สุด

แม้ว่าในระยะหลัง ภาระกิจต่างๆ ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดัตต
จะมากขึ้น จนไม่มีเวลาเทศน์สอนในบ่ายวันอาทิตย์เหมือนอย่างเคย แต่
ก็ได้มีผู้อ่านคอลัมน์ “หลวงพ่อดัตตชีโว” เขียนคำถามส่งมาขอให้ท่าน
ช่วยตอบเป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีรายการตอบปัญหาทางวิทยุ และ
โทรทัศน์อีกด้วย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เมื่อฝ่ายวิชาการรวบรวมคำถามคำ

ตอบได้จำนวนหนึ่งแล้ว ก็ได้ดำเนินการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มขึ้นครั้งหนึ่ง จนถึงปัจจุบัน มีหนังสือหลวงพ่อดตอบปัญหาที่จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มไปแล้วจำนวน ๖ เล่ม มีจำนวนคำถามคำตอบมากพอ สมควรอย่างยิ่งที่จะได้จัดแบ่งหมวดหมู่ปัญหาให้เป็นมาตรฐาน สะดวกแก่การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในภายหลัง

ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิธรรมกาย จึงได้กราบขออนุญาตพระเดชพระคุณหลวงพ่อด จัดพิมพ์หนังสือ “หลวงพ่อดตอบปัญหา” ฉบับรวมเล่มขึ้น โดยได้จัดหมวดหมู่ปัญหาใหม่ และค้นคว้าที่มาของคำตอบต่างๆ จากพระไตรปิฎก ตลอดจนได้จัดทำเชิงอรรถไว้ท้ายเล่ม เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

“หลวงพ่อดตอบปัญหา” ฉบับรวมเล่มนี้ จึงเป็นหนังสือที่ประมวลคำถามคำตอบในแง่มุมต่างๆ อย่างเป็นหมวดหมู่ สะสมมากกว่า ๒๖ ปี ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย แฝงไว้ด้วยข้อคิดสะกิดใจมากมาย แต่คงไว้ซึ่งสาระทางวิชาการอย่างครบถ้วน

ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิธรรมกาย มีความมั่นใจเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “หลวงพ่อดตอบปัญหา” ฉบับรวมเล่มนี้ จะเป็นประจักษ์แก่ดวงตา ปัญญา ที่ส่องสว่างเข้าไปในใจของผู้อ่านทุกๆ ท่าน สามารถขจัดปัดเป่าความทุกข์ ความเดือดร้อนใจ แก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อสงสัยต่างๆ ให้มลายหายไปได้ และหากผู้ใดได้ศึกษาและปฏิบัติตามอย่างจริงจังแล้ว ย่อมสามารถนำพานาวาชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ทั้งทางโลกและทางธรรม จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรมได้ในที่สุด

ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิธรรมกาย

หมวดที่ ๑

การครองเรือน

ส ำ ร บั ญ

๑. กินไข	๑๐
๒. โกหกเพื่อให้สบายใจ	๑๑
๓. ขายเหล้า ขายเบียร์ ให้บริการ	๑๒
๔. ขุนกับแกลัมวินาศ	๑๔
๕. ฆ่าแบบมีเล่ห์เหลี่ยม	๑๕
๖. ฆ่ายุง - ฆ่ามาร	๑๗
๗. ช่างพูดมากไปหน่อย	๑๘
๘. ใช้ยาไล่แมลง	๑๙
๙. ดื่มแค่ไหนจึงจะขาดสติ	๒๐
๑๐. ดื่มไวน์เจริญอาหาร	๒๒
๑๑. ดื่มเหล้าแก้หนาว	๒๓
๑๒. ตัดใจไม่ขาด	๒๕
๑๓. ตัดต้นไม้ที่มีเทวดาอยู่	๒๖
๑๔. ถ้าพระจะอ่านหนังสือพิมพ์	๒๗
๑๕. ทาสท้าว	๒๘
๑๖. ที่แล้วก็แล้วไป	๓๑
๑๗. เทียวหญิงโสเภณีผิดตรงไหน	๓๒
๑๘. บาปตามกฎหมาย	๓๔
๑๙. บาปบริสุทธิ์	๓๖
๒๐. เปื้อน	๓๗

๒๑. ไปเที่ยวดิสโก้เธค -----	๓๙
๒๒. ผิดศีล -----	๔๐
๒๓. ผู้บริสุทธิ์ -----	๔๑
๒๔. ผู้มีแต่ความบริสุทธิ์เป็นปกติ -----	๔๓
๒๕. ฝึกรักษาศีล ให้ตลอดรอดฝั่ง -----	๔๔
๒๖. พระยีนรอรับบิณฑบาต -----	๔๖
๒๗. พระสวดปาฏิโมกข์ไม่ได้ -----	๔๗
๒๘. พระหิ้วถังมาบิณฑบาต -----	๔๘
๒๙. เพชฌฆาต -----	๕๐
๓๐. ภิภษุณิของไทยไม่มีแล้ว -----	๕๑
๓๑. ยังพยายามเพราะไม่หายอยาก -----	๕๔
๓๒. รักษาศีลได้อย่างไร -----	๕๕
๓๓. รักษาศีล ๕ แต่ไม่ปฏิบัติมงคล ๓๘ -----	๕๘
๓๔. รีดนมวัว -----	๕๙
๓๕. แล้วแต่ศรัทธา -----	๖๐
๓๖. วัดเปิดเพลง -----	๖๑
๓๗. วิกาลโภชนา -----	๖๒
๓๘. ศีลคู่กับสติ -----	๖๓
๓๙. ศีล ๘ แตกต่างจากศีล ๑๐ อย่างไร -----	๖๔
๔๐. ศีล ๘ ลบ ๒ -----	๖๖

๑. เข้าง่ายออกยาก

จะทำใจอย่างไรคะ เมื่อไม่พอใจคนในบ้าน เขาเป็นคนอาศัยเรา
อยู่ แต่กลับไม่เกรงใจเราเลย ?

ก่อนจะรับใครเข้ามาอยู่ในบ้าน จะมาอยู่ในฐานะลูกจ้าง ใน
ฐานะเพื่อน ในฐานะสามี ในฐานะภรรยา หรือในฐานะอะไรก็ตาม
โบราณท่านพูดไว้ประโยคหนึ่งว่า “เข้าง่าย ออกยาก”

การรับใครมาเป็นคนใช้ในบ้าน ถ้ารับง่าย ๆ ระวังเถอะ วันที่
จะให้เขาออกจากบ้าน ออกจากงานมันจะยุ่ง วันออกอาจจะมีการเผา
บ้าน มีการปล้นเจ้าของบ้าน ขนาดเชือดคอลูกเจ้าของบ้านก็มีมาแล้ว
แม้ที่ลืมนึกว่าเขาเป็นสามี รับเขามาเป็นภรรยา วันเลิกร้างจะให้เขาออก
จากบ้าน ที่เกิดเรื่องตบตีเตะกันซีโครงหักก็มีมาแล้ว

ก็อยากเตือนสำหรับผู้ที่ยังคิดที่จะให้ใครมาอยู่ด้วยละก็ ดู
นิสัยใจคอกันก่อนนาน ๆ นะ อย่าลืมนึกคำโบราณ “เข้าง่าย ออกยาก”

สำหรับในกรณีของคุณโยม รับเขามาอาศัย แต่เขาก็ไม่เกรงใจ
จริงอยู่คุณนั้นมีความดีตรงที่มีเมตตา แต่ความประพฤติส่วนตัวของ
คุณอย่างอื่นบกพร่องไหม ถ้าบกพร่อง ก็น่าหอรอกที่เขาจะไม่เกรงใจ แต่
ถ้าเราไม่บกพร่องแล้ว เขายังไม่เกรงใจเรา บ้านของเราแท้ๆ เขายังไม่
เกรงใจ ก็ให้เขากลับไปอยู่บ้านของเขาเอง ก็จบ แต่อย่าลืมนะว่า เข้า
ง่าย ออกยาก เรื่องไม่จบง่ายๆ หอรอก หากุศลโลบายให้เขาออกดีๆ ก็
แล้วกัน

๒. ครอบครัวนักพนัน

คุณพ่อและน้องชอบเล่นการพนัน จะแก้ไขไม่ให้เล่นได้อย่างไรระคะ ?

แก้ไขโดยเริ่มด้วยตัวเราเองอย่าเล่นการพนันเด็ดขาด เราต้องทำตัวเป็นต้นแบบเป็นมาตรฐานให้ดู การงานทุกอย่างต้องทำให้เรียบร้อย จนใครตำหนิอะไรไม่ได้สักอย่างเดียว ถ้าเราทำได้อย่างนี้ บารมีจะเกิด แล้วที่นี้จะพูดอะไรก็มีน้ำหนักน่าเชื่อถือ แทบจะขึ้นกเป็นไม้ ชี้ไม้เป็นนก แต่ว่าต้องใช้เวลาน้อยนะ

การงานต้องดี การเรียนต้องดี จนใครก็หาข้อบกพร่องอะไรเราไม่ได้ ถ้าทำได้ถึงขนาดนี้แล้ว ต่อไปแม้เป็นลูกก็ทำให้พ่อเกรงใจได้ พอผิดพลาดอะไร ก็สามารถชี้เหตุชี้ผลให้ดูได้ เช่น เพราะพ่อมาจมนอยู่ในวงไพ่ จึงตามมาหากินลูกชาวบ้านเขาไม่ได้ งานการถึงได้เสียหายอย่างนั้นๆ

ถ้าเราจริงจัง พ่อก็พอเถอะ จำเป็นต้องเชื่อเพราะเราเรียนดี ทำงานดีให้เขาดูก่อน และยังสามารถพูดอธิบายได้อย่างมีเหตุผล ส่วนน้องนั้นไม่มีปัญหา ถ้าคุณพ่อเลิกเล่นการพนัน เพราะความเข้าใจว่าการพนันนำไปสู่ความพินาศฉิบหาย ท่านคงห้ามปรามไม่ให้ลูกท่าน หรือน้องเราเล่นการพนันอีกต่อไป

แต่เท่าที่หลวงพ่เห็นมามากต่อมาก ต่อให้ลูกมีบารมีมากแค่ไหน ลูกก็สอนพ่อสอนแม่ให้เชื่อฟังได้ยาก ทางที่ง่ายกว่าคือห้ามปรามน้องก่อน อย่าปล่อยให้มันเป็นขาไฟของพ่อไปแล้วกัน

๓. ควันหลงวันวาเลนไทน์

หลวงพ่ोज้าคะ เมื่อวันมาฆบูชา (๑๔ ก.พ.๓๔) ที่ผ่านมา ดิฉัน
 ผิดหวังจังเลยที่ชวนลูกๆ มาวัดไม่ได้เช่นทุกปี เพราะ
 วันนั้นบังเอิญตรงกับวันวาเลนไทน์ หรือวันแห่ง
 ความรัก คูสึคะเขาเป็นชาวพุทธแท้ๆ เขายังให้ความสำคัญ
 สำคัญของวันมาฆบูชาน้อยกว่าวันของพวกเขาฝรั่ง ดิฉัน
 จะอธิบายพวกเขาอย่างไรดีคะ ถ้าหากบังเอิญปีต่อไป
 วันมาฆบูชาตรงกับวันวาเลนไทน์อีก

วันวาเลนไทน์นี้หลวงพ่อกเองก็เพิ่งมาได้ยินเมื่อบวชแล้ว ถาม
 เขาว่าเป็นวันอะไรกัน ก็ได้ความว่าเป็นวันที่พวกทางยุโรป ทางอเมริกา
 เขาถือกันว่าเป็นวันแห่งความรักของพวกเขาคนหนุ่มคนสาว พวกวัยรุ่น
 เมืองไทยเริ่มจะให้ความสำคัญกับวันวาเลนไทน์เมื่อไม่กี่ปีมานี้ จากการ
 โฆษณาของสื่อมวลชน เพื่อหวังผลทางธุรกิจ

ความจริงการที่ปีนี้วันวาเลนไทน์มาตรงกับวันมาฆบูชา น่า
 จะทำให้คุณโยมสมหวังมากกว่าผิดหวัง เพราะจริงๆ แล้ววันมาฆบูชา
 ก็เป็นวันแห่งความรักเหมือนกัน คือเป็นวันแห่งความรักความ
 ปรารถนาดีที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีแก่สัตว์โลกหรือชาวโลก

โดยพุทธองค์ทรงเห็นว่ามนุษย์ทั้งหลาย รวมทั้งสัตว์โลกชนิด
 อื่นๆ ที่ดำรงชีวิตอยู่ในโลกนี้ล้วนเต็มไปด้วยความทุกข์ เพราะความโลภ
 โกรธ หลง ชักนำไปให้เขาติดชั่ว พุดชั่ว แล้วก็ทำชั่ว ผลของการทำชั่ว
 ทำให้เขาต้องเดือดร้อนในชาตินี้ แม้ตายไปแล้วก็ต้องไปเดือดร้อนต่อ
 ในชาติหน้าอีก

พระพุทธองค์ทรงรักชาวโลก ประราธนาจะให้ชาวโลกพ้นทุกข์ จึงใช้โอกาสในวันเพ็ญเดือน ๓ หรือวันมาฆบูชา ในพรรษาแรกของพระองค์ประทานอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการในการประกาศพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า **โอวาทปาฏิโมกข์** แก่พระอรหันต์จำนวน ๑,๒๕๐ รูป ที่เดินทางมาเฝ้าพระองค์พร้อมกันโดยไม่ได้นัดหมาย เพื่อให้ นำโอวาทนี้ไปใช้สอนชาวโลก ให้รู้จักวิธีปฏิบัติตนเพื่อความพ้นทุกข์

ความรักของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีต่อชาวโลกนั้น แตกต่าง จากความรักของคนหนุ่มสาว ที่แอบแฝงไว้ด้วยความต้องการการตอบสนองจากเพศตรงข้าม แต่ว่าเอาเถอะ เมื่อบังเอิญมาตรงกัน หลวงพ่อ ก็ไม่ต้องการให้ไปต่อต้านขัดแย้งแข่งความสำคัญกัน

แต่มีข้อคิดที่จะแนะนำไว้คือ เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นในโลกไม่ว่าเหตุการณ์อะไร เราควรคิดแต่เพียงว่าทำอะไรจึงจะเอาเหตุการณ์นั้นๆ มาเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ในการสร้างสรรค์ความดีงามให้เกิดกับตัวของเราและชาวโลกอันเป็นส่วนรวมได้ ถ้าเราสามารถทำได้ ไม่ว่าวันอะไรจะมาตรงกับวันอะไร มันก็ดีด้วยกันทั้งนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อวันวาเลนไทน์มาตรงกับวันมาฆบูชาจะตรงกัน ไปอีกก็ปีก็ตาม หลวงพ่อขอให้คำแนะนำวิธีคิดและปฏิบัติไว้อย่างนี้ว่า

๑. ในวันนี้ขอให้คุณพ่อคุณแม่มองดูลูกๆ ของตนเองทุกคน ด้วยความรักที่มากเป็นพิเศษกว่าวันอื่น เห็นคนไหนมีข้อบกพร่องอะไร ก็ช่วยแก้ไขช่วยอธิบายให้เขาเข้าใจด้วย ให้อาศัยวันสำคัญทางศาสนา วันนี้ เป็นฤกษ์ดีที่จะช่วยให้เขาพ้นจากการตกเป็นทาสของกิเลส คือ ความโลภ ความโกรธ ความหลง หรือถ้าลูกของเราติดอยู่แล้ว ก็สนับสนุนให้เขาทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

๒. ในกรณีที่คุณพ่อคุณแม่มีลูกอยู่ในวัยรุ่น เขากำลังเตรียมจะมีคู่ครองอยู่ที่เดียว ซึ่งก็เป็นธรรมดาของคนในวัยนี้ที่เขาจะต้องมีเรื่อง

รักๆ ใครๆ ตามประสาโลก จะห้ามไม่ให้เขามีคนรัก แล้วมาบวชตาม หลวงพ่อทุกคนคงจะไม่ได้ แต่ว่าจะปล่อยไปเลย โดยไม่ให้ข้อคิด สะกิดใจแก่ลูกเลยก็ใช่ที่

ในกรณีอย่างนี้ก็ขอฝากคุณพ่อคุณแม่ไว้ด้วยว่า ให้สอนเขา ให้รู้จักมองโลกให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงว่า จะรักจะใคร่ อยากรักก็ตามที ในความรักความใคร่ของตัวเองนั้น จะต้องอยู่ใน กรอบของศีลธรรม ของขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม อย่าไป ทำอะไรผิดศีลผิดธรรมเข้า เพราะมันจะเป็นแผลตัวแผลใจ ทั้งชาตินี้และ ชาติหน้าต่อไปอีก ส่วนคนที่ชอบพอ รักใคร่กันอยู่แล้ว ก็ควรจะใช้นี้ เป็นวันเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติธรรมด้วยกันทั้งคู่ เพื่อว่าต่อไปเมื่อร่วม หอ ลงโรงกันในวันข้างหน้า จะได้รู้จักใช้หลักธรรมถนอมน้ำใจกัน

๓. คุณพ่อคุณแม่ควรแนะนำ หรือสนับสนุนให้ลูกที่เป็นหนุ่ม เป็นสาวพาคู่รักคู่หมายไปตักบาตร ทำบุญที่วัด ไปนั่งสมาธิร่วมกัน อธิบายให้เขาฟังว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงชี้ว่าคนเราที่จะอยู่ด้วยกันได้ จะแต่งงานเป็นคู่ครองกันได้ โดยเหตุ ๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ ในอดีตชาติเคยทำบุญร่วมกันมา พอชาตินี้มา พบหน้ากัน ก็รักก็ชอบกันทันที ลักษณะนี้เรียกว่า **ผูกกันมาด้วยบุญ**

ประการที่ ๒ ชาติที่แล้วไม่เคยพบกัน แต่ว่าชาตินี้มีมาสนิตสนม คั่นเคยกัน ก็เข้าลักษณะมาสร้างบุญใหม่ร่วมกันในชาตินี้ ก็เลยทำให้ อยู่ร่วมกันครองคู่กันได้ เป็นลักษณะเอาบุญผูกใจซึ่งกันและกันได้

คนโดยทั่วไปไม่มีใครรู้หรอกว่า ชาติที่แล้วเป็นอะไรกัน ชาติ ที่แล้วไม่รู้ไม่เป็นไร ชาตินี้รักใคร่ชอบ พอใครก็ทำบุญร่วมกับเขาไว้ อย่าง น้อยบุญใหม่นี้ แม้ไม่ได้เป็นคู่ครองกัน ก็ได้เป็นเพื่อนคู่หูกัน เป็นกลุ่ม เป็นพวกเดียวกันไปอีกจนตลอดชาติ

เพราะฉะนั้นต่อไปหากวันวาเลนไทน์มาถึง เราก็นำวันนี้ให้เป็น
ประโยชน์แก่ชีวิตของเราให้ได้ ถ้าวันวาเลนไทน์กับวันมาฆบูชาตรงกัน
ก็ยิ่งดี เพราะคราวนี้จะได้ทั้งคนแก่ คนหนุ่มคนสาวมาเข้าวัดพร้อมกัน
คุณโยมจะไม่ผิดหวังกับลูกๆ ้วยรุ่นอีกต่อไป ถ้ารีบปลูกฝังความคิดมูม
มองที่ถูกต้องอย่างทีหลวงพ่อแนะนำเสียตั้งแต่วันนี้

๔. เครื่องจองจำ

ทรัพย์สมบัติ บุตร ภรรยา เป็นเครื่องจองจำได้อย่างไร ? ไม่เข้าใจเลย หลวงพ่อกรุณาอธิบายให้ด้วยครับ ?

เครื่องจองจำคนเรา โดยเฉพาะเครื่องจองจำที่เห็นด้วยตา เช่น กุญแจมือที่ตำรวจเขาใส่ข้อมือผู้ร้าย หรือโซ่ตรวนที่ผู้คุมเขาใส่กับ นักโทษ ดูแล้วมันเหมือนผูกมัดคนจนแน่นหนา แต่อย่างไรก็ดีของพวกนี้ เป็นเพียงเครื่องจองจำทางกาย ถึงเวลาหมดโทษเขาก็ต้องปลดออก แต่มีเครื่องจองจำชนิดหนึ่ง ที่ไม่ได้ติดอยู่กับร่างกายหรอก มันติดอยู่กับใจ คน ติดแน่นจนสลัดไม่หลุด ของพวกนี้ได้แก่อะไรบ้าง ?

เครื่องจองจำใจคนมีหลายอย่าง เช่น สามีหรือภรรยา ยามคิดถึงกัน ก็อุตส่าห์ข้ามน้ำข้ามทะเลไปหา ชีนไม่ไปก็คิดถึงอยู่นั่นแหละ ห่วงหาจนแทบจะเป็นจะตายเสียให้ได้ พอมีลูกขึ้นมา ก็ห่วงลูก ความห่วงอันนี้แหละทางพระพุทธศาสนาจัดเป็นเครื่องจองจำทีเดียว บางคนห่วงสามี บางคนห่วงภรรยา ห่วงกันจนกระทั่งกินไม่ได้นอนไม่หลับทีเดียว **ห่วงสามีหรือภรรยา ๑ ห่วงบุตร ๑ ห่วงสมบัติ ๑ ห่วงทั้ง ๓ อย่างนี้ เป็นเครื่องจองจำหรือเครื่องพันธนาการทางใจของคน ที่ใครๆ ก็ดิ้นหลุดออกได้ยากเหลือเกิน** เพราะเป็นสิ่งที่ผูกพันที่ทำให้ห่วงใย คิดถึงอยู่ตลอดเวลา

นั่งสมาธิหลับตานึกถึงดวงแก้ว เดี่ยวเดียวหน้าลูกโป่งออกมาแล้ว หน้าเมี่ยงโป่งขึ้นขึ้นมาอีกแล้ว เดี่ยวเชือกก็โผล่ตามขึ้นมาอีกแล้ว เชือกจะแดงหรือเปล่าหนอ? ที่นั่งสมาธิกันไม่ค่อยจะได้เห็นธรรมะ ก็เพราะเหตุตรงนี้แหละ ห่วงคู่ครอง ห่วงบุตร ห่วงสมบัติ ใจมันติดอยู่กับของเหล่านี้ จนไม่เหลือจิตใจที่จะแผ่ไปถึงเพื่อนร่วมโลก

พูดอีกอย่างคือเป็น**คนใจแคบ** ใจมันแคบเพราะใจมันติดอยู่กับเครื่องจองจำดังกล่าว คนที่ยังไม่ได้ลงมือปฏิบัติธรรม น้อยคนนักที่จะรู้สึกว่ครอบครัวนั้นคือเครื่องครอบเครื่องจองจำตัวจริง

ส่วนใครที่ไม่มีสามีหรือภรรยา ไม่มีบุตร จะเป็นอิสระทางใจมากกว่า สามารถปฏิบัติเพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสได้ง่ายกว่า

๕. ตอบแทนพระคุณ

ดิฉันรู้สึกตัวว่ากว่าจะเติบโตมาจนกระทั่งถึงวันนี้ ต้องเป็นหนี้พระคุณของพ่อแม่ และผู้มีพระคุณอื่นๆ อีกมากมาย หลายท่าน อยากทราบว่า จะมีหนทางใดบ้าง ที่จะสามารถทดแทนพระคุณของท่านเหล่านั้นได้มากที่สุดคะ ?

วิธีจะทดแทนคุณผู้มีพระคุณอย่างยิ่งของเรา เช่น คุณพ่อคุณแม่ ลุง ป้า น้า อา ที่ช่วยกันไถ่เปลเหงะล้อมเรามา ก็ดี ครูบาอาจารย์ ที่ให้ความรู้แก่เราก็คดี เราจะแทนคุณท่านให้ได้สูงสุดแล้ว ไม่มีอะไรหรอก ที่จะเกินไปกว่าให้ท่านได้รู้ความจริงเกี่ยวกับโลกและชีวิต เป็นสัมมาทิฐิบุคคล แล้วดำเนินชีวิตไปในเส้นทางที่ถูกตองนั้น

เราต้องยอมรับว่าการดำเนินชีวิตทางโลก ไม่ว่าจะระมัดระวังอย่างไร มีอาชีพอะไร จะมีลักษณะที่เรียกว่าบุญปนบาปประคนกันไปเสมอ แม้แต่พ่อแม่ของเราที่จะเลี้ยงพวกเราได้ ชีวิตของท่านก็อยู่ในลักษณะบุญปนบาปเช่นกัน เช่น วันนี้ลูกรักอยากกินปลาต้มยำ คุณแม่ก็หอบหิ้วปลาเปรี้ยวเลย ฆ่าปลามาต้มยำให้ลูกกิน ลูกดีใจได้กินปลาต้มยำอร่อย แต่แม่แบกบาปไปแล้ว

ชีวิตทางโลกจะมีลักษณะบุญปนบาปกันอย่างนี้ ใครฉลาดก็เลือกทำสิ่งที่ได้บุญมากๆ บาปน้อยๆ ที่จะไม่บาปนบ้างเลย บางทีก็ยากเหมือนกัน และเนื่องจากผู้มีพระคุณเหล่านั้นยังไม่หมดกิเลส หลายครั้งที่ท่านทำบาปเพราะรักเรา ตายแล้วยังต้องไปเกิดตามกรรม เพราะฉะนั้นเราซึ่งเป็นลูก ก็ต้องหาทางปิดนรกให้ท่าน

เช่น ถ้าท่านยังไม่เข้าวัดก็ต้องหาทางพาท่านเข้าวัด ถ้าท่านเข้าวัดแล้วแต่ยังไม่ได้ทำทาน ก็ต้องหาทางให้ท่านทำทาน ยังไม่

รักษาศีล ก็ต้องหาทางให้ท่านรักษาศีล ถ้ายังไม่ได้เจริญภาวนา ก็
ต้องหาทางให้ท่านเจริญภาวนาให้จงได้

แล้วสุดท้ายคือ พยายามประคับประคองให้ท่านเหล่านี้นั้นปฏิบัติธรรม จนกระทั่งเข้าถึงพระธรรมกายในตัวให้ได้ เพราะ
ผู้เข้าถึงธรรมกายแล้ว คือผู้ที่ป็นสัมมาทิฐิบุคคลที่สมบูรณ์ จะ
สามารถปัดนรกให้ตัวเองได้

ถ้าเราทำได้อย่างนี้ ก็เป็นการตอบแทนพระคุณกันชนิด
ถึงที่สุดกันเลย

๖. แต่งงานโบราณว่า

เมื่อเร็วๆ นี้ได้จัดพิธีแต่งงานให้หลานสาว โบราณเขาว่าถ้าบ้านไหนจัดพิธีแต่งงานครั้งแรก แล้วเจ้าบ่าวเจ้าสาวไม่ได้อาศัยอยู่ที่บ้านนั้น บ้านนั้นจะมีเรื่องยุ่งยาก และไม่มีการแต่งงานที่บ้านนั้นอีกเลย เรื่องนี้จริงเท็จอย่างไรคะ ?

โบราณนะครั้งไหน ครั้งตอนนั้นไทยยังอยู่ที่ภูเขาล้านโต หรือโบราณเมื่อวานนี้ แต่หลวงพ่อก็ไม่เคยได้ยินเลยนะ และจริงๆ แล้วก็ไม่ได้เห็นเกี่ยวกันเลย จัดงานแต่งงานให้หลานสาว ให้เขามีครอบครัวก็ดีแล้ว เพราะเป็นหน้าที่ของญาติผู้ใหญ่ เขาแยกไปอยู่ต่างหากก็ดีอีก เขาจะได้ตั้งตัวได้เร็วๆ จะมีบ้างบางครั้งครอบครัวที่ลูกหลานแยกไปแล้ว ก็เลยไม่มีใครดูแลผู้เฒ่า ความยุ่งยากมันก็จะเกิดขึ้นตามเหตุตามผล ไม่ใช่เคล็ดไม่ใช่กลางอะไร ก็เป็นหน้าที่ของคนที่อยู่ด้วยต้องดูแลกันเองต่อไป

การดูแลท่านผู้เฒ่าไม่ใช่เรื่องง่ายๆ มีเรื่องน่าเบื่อน่ารำคาญมากมาย ถ้าคนดูแลไม่ใช่ลูกหลานใกล้ชิด และไม่ใช่คนดี อาจทอดทิ้งให้ลำบากได้ เพราะฉะนั้นถ้าไม่แต่งงานจะอยู่เป็นโสด ก็จะต้องทำตัวให้ไม่น่าเบื่อ ตอนแก่จะได้ไม่มีใครรังเกียจที่จะดูแล คนที่นั่งสมาธิมากๆ ความน่าเบื่ออย่างนี้จะไม่ค่อยมี

แต่งงานให้หลานสาวไปแล้ว ถ้าลูกสาวเราจะแต่งงานบ้างในวันหลัง เขาอยากแต่งก็แต่งให้ลูกเถอะนะ เขาจะได้ไม่หนีตามกันไป แต่งงานให้ลูกแล้วตัวเองควรทำตัวอย่างไร โบราณปู่ย่าตาทวด ท่านสอนไว้ดีทีเดียว ท่านบอกว่าเมื่อลูกสาวคนโตแต่งงาน ให้พ่อแม่รีบเข้าวัด ก็ไม่เห็นจะมีใครจะยอมเชื่อ ไปเชื่อคนโบราณประเภทไหนก็ไม่รู้ ถ้ามันเป็นอย่างที่ว่าคงจะดีนะ วันหลังเลยไม่มีการแต่งงานที่บ้านนี้อีก แสดง ว่าลูกสาวเราได้อยู่เป็นโสดสบายไปเลย

๗. ทำไมรกดติดนัก

การจรรยาจรติดขัดมากในกรุงเทพฯ ประเทศอื่นรยยนต์เขาก็กมกััน
ตั้งมาก ทำไมเขาไม่มีปัญหารกติดมากๆ อย่างเรา ?

การจรรยาจรติดขัด เกิดจากการไมยอมลดราวาศอกให้กัน
และกัน และการไมยอมกัน ซึ่งเกิดจากความผิดพลาดในเรื่องที่
คนไทยส่วนใหญ่อยู่ลัฏไม่ป็น วิธีลัฏไม่ค่อยถูคต้อง

เอาง่ายๆ ถ้าลัฏทะเลาะกันหรือลัฏไม่ลงรอยกัน ถาว่าแม่จะ
ห้ามไหม มีไมก็คนที่ไมห้าม ส่วนมากจะเข้าห้าม แล้วตัดลนลงโทษ ซึ่ง
บางทีก็ตัดลนพลาดไป ในทศนนี้ญี่ปุ่นไม่เห้นด้วยอย่างยััง เขาบอกว่
ยัังงัยเลี้ยเด็กก็ไมตีกันจนถึงตายหรอก เพราะฉนั้นถ้าลัฏทะเลาะกัน
เขาจะไม่ห้าม เขาปล่อยให้เด็กหาวิธียุติปัญหากันเอง คนโตอาจจะเก็รยัว
กราดกับน้องมากไปหน่อย แต่คนเล็กก็ต้องมีวิธีการพูดเลี้ยงอ่อยๆ ทำ
ให้น่าเห้นใจ จนพี่ต้องยอม เรื่องมันก็จบ หรือถ้าพี่รังแกน้องมากเข้า
น้องก็ไม่เล่นด้วย พี่ก็ต้องมาตามง้อน้อง ก็ป็นเรื่องที่เขาจะแก้ปัญห
ากันเอง ไม่ใช่พ่อแม่ม่งมาเล่นบทผู้เลี้ยเอง

คนไทยไม่ป็นอย่างนั้น เรื่องก็เลี้ยกลายเป็นว่ทุคครั้งที่คุณ
ไทยมีเรื่องก็ทะเลาะกันต้องมียุคคที่สามมาห้าม ถ้าถึงขั้นจรรยาจร
ในหลวงต้องทรงลงมาไกล่เกลี้ยให้เสมอ แล้วถ้าครั้งนั้นในหลวงทรง
ห้ามไม่ทันจะทำอย่างไรกัน ?

นิสัยอีกอย่างของคนไทย คือความรักอิสระ คนไทยแมไปอยู
ต่างประเทศก็รวมตัวกันไม่ได้ เมื่อมีเรื่องขึ้นมาก็ไม่รู้จะไปหาผู้ใหญ่ที่
ไหนมาไกล่เกลี้ย ไม่มีตัวประสาน ขณะที่ชนชาติอื่นบางชาติ แมไปอยู
ต่างประเทศ เขาก็สามารถรวมตัวกันได้แน่นแฟ้น เขาไม่ต้องการให้ใคร

อื่นมาประสาน เขาประสานตัวของเขาเอง **วินัยระดับชาติก็เป็น ผลมาจากวิธีการเลี้ยงลูกของเขา**

ในที่ประชุม ฝรั่งเขาได้เถียงกันแบบเอาเป็นเอาตาย พอออกจากที่ประชุมเรื่องก็จบ ญี่ปุ่นก็เหมือนกัน แม้จะไม่ถูกกันเป็นส่วนตัว แต่ในที่ทำงานเขาประชุมกันอย่างดี พอออกจากที่ประชุมปีบต่างคนต่างไป มันไม่ยอมลงให้แกกัน แต่พอถึงเวลาเข้าที่ประชุม **เรื่องส่วนรวมคือส่วนรวม ส่วนตัวคือส่วนตัว** แต่คนไทยแยกอย่างนี้แยกไม่ออก นี่เกิดจากพื้นฐานในการอบรมลูก

ยังไม่พอ **เรื่องที่ชาวญี่ปุ่นกลัวมาก คือกลัวหมู่คณะไม่ยอมรับ** แต่คนไทยเฉยๆ ตัวใครตัวมัน ถามว่าญี่ปุ่นปลูกฝังอยู่นานไหม ให้คนเห็นแก่ส่วนรวม ตอบว่านานมาก ปลูกฝังกันเป็นร้อยๆ ปี แล้วระหว่างนั้นก็เอาเลือดเอาชีวิตเป็นเครื่องสังเวยไปเยอะ เขาปลูกฝังมาตั้งแต่สมัยโชกุนปกครองประเทศ

เรื่องมีอยู่ว่าเนื่องจากญี่ปุ่นมีการรบกันบ่อยมาก ดันฤดูฝนทุกปีโชกุนก็ส่งชาโมโรมาเก็บเสบียง หมู่บ้านนี้มีกี่หลังคาเรือน? สมมติว่ามี ๑๐๐ หลังคาเรือน ชาโมโรก็จะบอกครวหน้าเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จจะมาเอา ๑๐๐ เกวียน จะทำมาได้เท่าไรไม่รู้ พอถึงหน้าแล้งพวกชาโมโรก็มาเอาข้าว ๑๐๐ เกวียน เขาไม่ได้มาดูว่าแต่ละครอบครัวมีสมาชิกเท่าไร พอถึงหน้าแล้งพวกชาโมโรก็มาเอาข้าว ๑๐๐ เกวียน หมู่บ้านไหนได้ ๑๐๐ เกวียน ก็รอดตัว แต่ถ้าหมู่บ้านไหนไม่ถึง ๑๐๐ เช่นได้สัก ๘๐ เกวียน ชาโมโรก็เอาไป ๘๐ พร้อมกับศีรษะของหัวหน้าหมู่บ้าน รีบเอาลูกเมียไปด้วย แล้วก็บอกว่าปีหน้าจะมาเอาอีก ๑๐๐ เกวียน บวกกับอีก ๒๐ เกวียนที่ขาดในปีนี้ รวมเป็น ๑๒๐ เกวียน

ก่อนจะไปที่ก็จะแต่งตั้งหัวหน้าหมู่บ้านคนใหม่ไว้ ยังไม่พอ เมีย

ใครลูกสาวใครยัดเอาไปหมด ความรับผิดชอบร่วมกันจึงเกิดขึ้น คนไหนไม่ตั้งใจทำกิน ถ้าปล่อยไว้ในหมู่บ้านจะทำให้ข้าวเกรียนที่ ๑๐๐ ขาดไป ในหมู่บ้านจึงคัดคนพวกนี้ออก พอย้ายไปหมู่บ้านอื่นเขาก็จะถามและจะไม่ยอมให้เข้าหมู่บ้าน เพราะกลัวเจอปัญหาเดียวกัน

เพราะฉะนั้นสิ่งที่ญี่ปุ่นกลัวมาก คือการถูกขับออกจากหมู่บ้าน ขณะที่คนไทยไม่เคยพบปัญหานี้ ญี่ปุ่นเขาเอาชีวิตเอาเลือดเอาเนื้อแลกมา เพราะเหตุนี้เขาจึงเข้มงวด และไม่ได้เพึ่งจะเข้มงวด แต่ได้ทำกันมาหลายร้อยปีแล้ว

ถ้าถามว่าทำไมจึงเข้มงวดกันขนาดนี้ ตอบว่าประเทศของเขาอากาศหนาวก็หนาวเอาตาย ฝนตกก็ตกเอาตาย ร้อนก็เอาตาย กว่าจะได้ข้าวปลาอาหารมาก็แสนยาก แต่ประเทศไทยอากาศสบายๆ ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ ก็เลยเรื่อยๆ เฉื่อยๆ กันอย่างนี้แหละ

สรุปว่าการที่จรรยาของเราเป็นกันอย่างนี้ เพราะการอบรมปลูกฝัง ซึ่งก็มีข้อดีข้อเสียอยู่ในตัว การอบรมอย่างนั้นของเขาข้อดีคือ ทำให้เกิดความสามัคคี ข้อเสียคือปัจเจกชน หรือความเป็นตัวของตัวเองหมดไป ถ้าไปเจอหมู่คณะไหนหัวหน้าหมู่แสลงก็ ลูกหมู่ละเลย นี่ก็เป็นความเดือดร้อนของเขา ถึงคราวที่เขาต้องปราบก็ต้องปราบกันแรงๆ ปราบกันชนิดเอาเป็นเอาตาย ไร้หน้าใครก็ไม่ได้ เพราะวามากันทั้งหมู่ ของเขามากันอย่างนี้

ส่วนของประเทศเรารักอิสระกันนัก อิสระกันจนถนนหนทางไม่พอแบ่งให้กันใช้ เลยติดกันเป็นแพ วันละหลายๆ ชั่วโมง รู้อย่างนี้แล้ว ก็ต้องอดทนและค่อยๆ แก้ไขนิสัยเอาแต่ใจตัวให้มันลดลงเสียบ้าง เริ่มที่ตัวเราเองเป็นคนแรกเลยนะ

๘. ทำอย่างไรให้มีลูกดี

หลวงพ่อกะ พ่อแม่ควรจะเริ่มอบรมลูกตั้งแต่อายุเท่าไรคะ จึง
จะไม่สายเกินไป ?

ก่อนอื่นจะต้องเข้าใจเสียก่อนว่า การถ่ายทอดนิสัยใจคอจาก
พ่อแม่ไปให้ลูกนั้นมี ๒ ลักษณะ หรือ ๒ ช่วง คือ

๑. การถ่ายทอดลักษณะนิสัยใจคอทางกรรมพันธุ์ การถ่ายทอดลักษณะนี้ต้องทำในช่วงตั้งแต่ลูกยังไม่มาเกิด โดยทั่วไปเมื่อปฏิสนธิ
วิญญานจะเกิดในครรภ์ของผู้ใด เขาจะต้องมีกรรม คือบุญหรือบาป
ใกล้เคียงกับผู้ที่จะเป็นพ่อเป็นแม่ในขณะนั้น

ดังนั้นถ้าคุณพ่อ คุณแม่มีร่างกายแข็งแรง ความประพฤติดี
มีจิตใจดีงามแล้ว ก็มีโอกาที่จะได้ปฏิสนธิวิญญานที่ดี มาถือกำเนิดอยู่
ในครรภ์ การอบรมลูก จึงควรเริ่มตั้งแต่ก่อนที่จะตั้งครรภ์ คือคุณ
แม่ต้องอบรมความประพฤติของตัวเองให้ดี พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ สิ่ง
ที่ไม่ดีให้เลิกเสียให้หมด รักษาศีล ๕ ให้ดี เป็นการเตรียมพร้อมให้
ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาเกิด

นั่นคืออย่างช้าที่สุดจะต้องเริ่มอบรมตัวเองให้ดีพร้อมใน
ทันทีที่แต่งงาน และในทันทีที่รู้ตัวเองว่าตั้งครรภ์ ก็ยังต้องพยายาม
ทะนุถนอมลูกในครรภ์ให้ยิ่งขึ้นไปอีก คือต้องมีความระมัดระวังตัวให้มาก
ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางเคลื่อนไหวทุกๆ อิริยาบถ อาหารที่รับประทาน
โดยเฉพาะพวกที่รสจัด พวกของหมักดองของเมา พวกยาต่างๆ หรือ
แม้แต่อารมณ์ที่ไม่ดี ก็ต้องระวังอย่าให้มากกระทบกระทั่ง เพราะสิ่ง
เหล่านี้ล้วนมีผลต่ออุปนิสัยใจคอของเด็กทั้งสิ้น

๒. การถ่ายทอดนิสัยใจคอจากสิ่งแวดล้อม หรือการอบรม
เมื่อลูกคลอดออกมาลืมหัดโลก ต้องรีบอบรม อย่าไปคิดว่าเด็กทารก
 ไม่รู้อะไร เพราะแม้แต่การให้นมเป็นเวลา ก็เป็นการเพาะนิสัยเด็กให้เป็น
 คนตรงต่อเวลา การเปลี่ยนผ้าอ้อมทันทีที่เด็กทำเปียก ก็เป็นการเพาะ
 นิสัยรักความสะอาด แม้ที่สุดการพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน
 ก็เป็นการเพาะนิสัยอ่อนโยน

คุณธรรมที่ต้องอบรมให้มาก หรืออบรมตลอดเวลาเลย ไม่
 ว่าเด็กโตหรือเด็กเล็ก ก็คือ

๑. ปัญญา โดยฝึกให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิดพิจารณาเอง ไม่
 เป็นคนเจ้าอารมณ์ ถ้าทำได้สำเร็จ เด็กจะมีสติปัญญาเฉียบแหลม

๒. ความเมตตากรุณา โดยอาจฝึกให้เด็กรักสัตว์ รักต้นไม้
 เป็นคนอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักให้อภัย

๓. ความมีวินัย โดยฝึกให้เด็กเป็นคนตรงต่อเวลา รักษาความ
 สะอาด เป็นคนซื่อตรง มีความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ

เมื่อเด็กได้รับการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้มาตั้งแต่เล็ก แล้วโตขึ้นก็
 จะสามารถรองรับคุณธรรมความดีอย่างอื่น ที่พ่อ แม่ ครูบาอาจารย์
 ถ่ายทอดให้ได้เต็มที่

เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ถ้าคุณพ่อคุณแม่คนไหนอยากจะได้ลูกดี
 อย่างไม่รู้ตัวตัวเองให้ดูอย่างนี้ก่อนที่จะมีลูก แล้วต้องอบรมตัว
 เองให้เคร่งครัดยิ่งขึ้นไป ในกรอบคุณธรรม ๓ ประการ คือให้มีปัญญา
 ให้มีเมตตากรุณา และให้มีระเบียบวินัย ดังที่กล่าวข้างต้น

๙. ทิ้งครอบครัวออกบวช

การทอดทิ้งครอบครัวออกบวช จะไม่บาปหรือไม่ ในกรณีที่แต่งงาน มีบุตรแล้ว ?

ถ้าเราหาเงินหาทองทิ้งไว้ให้เรียบร้อยแล้ว และมากพอที่จะสามารถเลี้ยงลูกได้เป็นอย่างดี ก็คงไม่เป็นปัญหาอะไร หรือจัดการให้ลูกมีงานทำ มีอาชีพเรียบร้อยไปแล้ว ตัวเองจะบวชก็บวชได้ แต่ว่าแน่นอน ถ้าเมียก็อดๆ อยากรๆ ลูกก็อดๆ อยากรๆ แล้วตัวมาบวช มันก็ไม่ถูก เพราะว่ามันจะไม่สงบ ทั้งลูกทั้งเมีย ทั้งตัวเองด้วย

ในกรณีนี้รอให้ลูกโตก่อนก็แล้วกัน ฟังให้ดีนะ สำหรับคนที่ยังไม่แต่งงาน ถ้าแต่งแล้วก็มีเรื่องให้ต้องมาบ่นอย่างนี้แหละ

๑๐. กังบ้านไปวัด - กังวัดอยู่บ้าน

วันหยุดถ้าเปรียบเทียบระหว่างดิฉันทำงานที่บ้าน ช่วยงานพี่สาว และแม่ ช่วยซักผ้า หุงข้าว กับการไปวัดไปปฏิบัติธรรม วันอาทิตย์ อย่างไหนจะได้บุญมากกว่ากันคะ ?

ก็ทำให้ครบทั้ง ๒ อย่างสิ เข้าก็ตื่นแต่เช้า รับประทาน หุงข้าว เสร็จแล้วค่อยมาวัด เพราะรถที่จะมาวัดนี้ก็จัดไว้ตั้งหลายจุดด้วยกันนะ แต่ละจุดคันสุดท้ายก็ออกสายหน่อย ไปดูจัดสรรแบ่งเวลาให้ดี จะได้บุญหลายๆ ประเภทนะ

คุณแม่พูดว่าการที่คนเราละทิ้งครอบครัวไปวัด จะไม่ได้บุญหรอก ดิฉันชวนคุณแม่มาวัด คุณแม่ไม่มา ที่แม่พูดจริงหรือเท็จอย่างไร ?

ก็ขึ้นอยู่กับสภาพตัวเราเองนะ ถ้าสภาพบ้านเราย่ำแย่มาก อดตายแน่ๆ เลย ถ้ามาคลุกคลีอยู่ที่วัดทั้งวัน ในกรณีนี้ต้องหากินกันก่อนละ รอจนกว่าจะมีกินมีใช้ตามอัตภาพกันทั้งครอบครัวแล้ว พอจะว่างงานได้ ก็ต้องแบ่งเวลามาวัดกันนะ

อย่าไปกังวลเรื่องคำพูดของคุณแม่เลย ตรองเหตุผลด้วยตนเอง แล้วที่สำคัญอย่าไปเถียงท่านเข้าล่ะ

๑๑. บ้านใกล้เรือนเคียง

เพื่อนบ้านบางคนชอบเอาเปรียบ เช่น กวาดขยะมาทิ้งหน้าบ้านเราทุกวัน จะทำอะไรดีคะ ?

ที่เขากวาดขยะมาใส่บ้านเราทุกวัน เพราะเราเคยไปทำแบบนั้นกับเขาก่อนหรือเปล่า ถ้าเราไม่ได้ทำอย่างนั้น แต่เขายังมาทำกับเรา เราก็หาถังหาอะไรมาวางตรงที่ทิ้งขยะของเขาและของเรา อย่าเพิ่งไปทำอะไร หรืออย่าเพิ่งพูดอะไรมาก เริ่มทำตัวให้เขาทั้งรักทั้งเกรงเสียก่อน แล้วจึงค่อยไปพูดขอร้องกัน

ถ้าเราไปทำ จะให้เขาเกรงโดยไม่ต้องรัก เราก็เป็นอันพาลประจำชอย เตี้ยวกก็ได้เรื่อง เขาอาจไม่กล้าเอาขยะมาทิ้งอีก แต่อย่าเลยลูก..อย่าเป็นพาลเสียเอง เพราะมันแค่ทำให้เขาเกรงกลัว จะเป็นการเพาะศัตรูเพาะเวรภัยในภายหลัง

ทำให้เขารัก ดีกว่าทำให้เขาเกลียดกลัว การทำตัวให้น่ารัก อาจจะไม่เสียเวลาบ้าง แต่อดทนเถอะ ทนไปสักพัก พอชนะได้ครั้งหนึ่งแล้ว จะชนะได้ตลอด แล้วจากที่ชาวบ้านเรียกเราว่า “นายนั้น นายนี้” นักเลงโตประจำชอย ก็อาจเปลี่ยนเป็น “คุณพ่อ คุณแม่” ประจำชอยไปก็ได้ ซึ่งก็เป็นด้วยความที่เรามีคุณธรรม โดยเฉพาะมีขันติ อดทน ต่อความไม่เข้าท่าเข้าทางของเพื่อนบ้านได้

เพื่อนบ้านนั้นหากผูกมิตรไว้ดีแล้ว เขาจะเป็นเสมือนญาติสนิทที่คอยเอื้ออาทร คอยปกป้องภัยอันตรายให้เรา รื้อน้ำใจนั้นดีกว่ารื้อเหล็กหลายเท่า เราควรทำให้บุคคลที่อยู่รอบบ้านเป็นเพื่อนของเรา อย่าให้เขาเป็น “คนอื่น” สำหรับเรา เพราะมีฉะนั้นเราก็จะเป็น “คนอื่น” สำหรับเขาเหมือนกัน

๑๒. เบียดคนที่บ้าน

ไม่ชอบขี้หน้าสามีที่บ้าน ฉะนั้นเวลาทำบุญจึงอธิษฐานว่าเกิดอีก
ก็ชาติๆ ขอให้ห่างกันร้อยโยชน์พันโยชน์ คำ
อธิษฐานนี้จะเป็นผลหรือไม่ ถ้าไม่เป็นผลต้องทำ
อย่างไรคะ ?

คุณเอ๋ย..อธิษฐานให้ตายก็หนีไม่พ้น จนกว่าคุณจะทำปฏิบัติ
ธรรมจนเข้าถึงธรรมกายในตัวได้ แล้วอธิษฐานด้วยธรรมกายภายใน
ของคุณ คือตอนนี้บุญก็ทำเรื่อยไป รักษาศีล ๕ ให้ดี ขออนุญาตสามี
รักษาศีล ๘ บ้างในวันพระ วันอาทิตย์ แล้วอธิษฐานว่าชาติหน้าขอเกิด
ในพระพุทธศาสนา ขอบวชเสียเลยจะได้ไม่ต้องไปแต่งงานกับใครอีก

**ความจริง กรรมดี กรรมชั่ว จะกำหนดชีวิตในภพชาติเบื้อง
หน้าให้คุณเอง** ถ้าคุณไม่ชอบหน้าสามีในชาตินี้ แล้วไปก่อกรรมทำเข็ญ
ผูกกันไว้อีก อธิษฐานอย่างไรก็หนีไม่พ้นหรอก ก้มหน้าก้มตาทำหน้าที่
ให้สมบูรณ์ ทำบุญแล้วก็นั่งสมาธิให้มากๆ ไม่ทันตายจาก คุณเองนั่น
แหละจะใจเย็นขึ้น แล้วเลิกรำคาญสามี เลิกนิสัยไม่ชอบขี้หน้าคนโน้น
คนนี้ง่ายๆ เสียได้

**เรื่องนี้ให้ตายก็หนีไม่พ้น จนกว่าคุณที่ตั้งใจนั่งสมาธิ จน
เข้าถึงธรรมกายในตัวได้** เพราะฉะนั้นอย่าขี้เกียจนั่งสมาธิ ถ้าขี้เกียจ
เมื่อไรละก็ ความขี้โกรธมันจะเข้ามาแทน ทำให้คุณผูกเวรกับสามีไม่รู้
จักจบสิ้น กลายเป็นศัตรูคู่อาฆาตในชาติต่อไปอีก

๑๓. แบ่งเวลาให้ลูก

พ่อแม่ควรปลีกเวลาอยู่กับลูกตอนไหนอย่างไรครับ ?

พ่อแม่ ควรจะทราบก่อนว่าธรรมชาติของเด็กที่เด่นๆ มี ๒ ประการ คือ

ประการแรก เด็กเป็นเสมือนผ้าขาวสะอาด เด็กต้องการตัวอย่างหรือต้นแบบในการคิด การพูดและการกระทำ สิ่งใดมาถึงก่อน เด็กจะรับสิ่งนั้นไว้เป็นแบบอย่าง ดังนั้นถ้าเด็กได้รับแต่สิ่งที่ดีก่อน เด็กก็จะมีโอกาสทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป และมีฐานกำลังความดีไว้ต่อด้านความชั่วที่เข้ามาภายหลัง ทำให้เอาตัวรอดได้ง่าย

ประการที่สอง เมื่อเด็กทำอะไรผิด ในระยะ ๒-๓ ครั้งแรก เด็กจะมีพิรุณให้เห็นได้ชัด ทำให้เราหาทางแก้ไขได้ทันท่วงที ถ้าผู้ใหญ่ไม่รู้ หรือปล่อยปละละเลย เด็กก็จะเกิดความเคยชิน ทำผิดเป็นนิสัย โดยไม่มีพิรุณให้ผู้ใหญ่จับได้ ทำให้เสียนิสัยที่ติงามไปในที่สุด

ในการอบรมเด็ก ผู้ใหญ่จึงควรจะต้องทำในสิ่งต่อไปนี้ คือ

๑. พยายามหาโอกาสอยู่ใกล้ชิดเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เช่น ทุกๆ วัน ไม่ว่าคุณพ่อคุณแม่จะมีงานยุ่งอย่างไรก็ตาม ต้องหาเวลามารับประทานอาหารร่วมกับลูกทุกคนอย่างน้อย ๑ มื้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมื้อเย็น เพื่อว่าถ้าลูกทำอะไรถูกต้องดีงาม ก็จะได้ชมเชยให้เกิดกำลังใจ ถ้าลูกทำผิดพลาด จะได้ว่ากล่าวตักเตือนแนะนำสั่งสอน หรือถ้าผิดร้ายแรง ก็ลงโทษกันอย่างทันทีทันควัน และที่สำคัญก็คือ จะได้มีโอกาสอบรมคุณธรรมให้ลูก

๒. ก่อนนอนทุกคืน ควรจะได้มีเวลานำลูกๆ สวดมนต์ไหว้พระ ทั้งพ่อทั้งแม่หรืออย่างน้อยคนใดคนหนึ่ง เพื่อที่จะปลูกฝังให้ลูกคุ้นเคยกับพระศาสนา และเมื่อลูกสวดมนต์เสร็จแล้ว ควรสอนให้ลูกได้ทำใจสงบสักครูเพื่อแผ่เมตตา ขณะเดียวกันควรสอนให้ลูกรู้จักสำรวจตัวเองทุกวันก่อนนอน จะได้เป็นคนดีมีเหตุผล มีที่พึ่งทางใจ

๓. ทูลสวดคำโดยเฉพาะวันหยุด ควรหาเวลาให้ลูกๆ ทุกคนได้ร่วมกิจกรรมในบ้าน เช่น ตัดหญ้ากวาดบ้าน หรือเข้าครัวเพื่อให้ลูกรู้จักการรับผิดชอบต่อครอบครัว รู้จักรักใคร่กลมเกลียวสามัคคีกัน ยิ่งกว่านั้นจะต้องให้ลูกรู้จักการเข้าวัด ทำบุญตักบาตร นอกเหนือจากการตักบาตรหน้าบ้านทุกวันด้วย จะได้คุ้นเคยกับการสะสมบุญกุศลเป็นที่พึ่งแก่ชีวิต

สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่ควรระมัดระวังอย่างมาก คือ **เมื่อรู้สึกว่าการหมั่นไม่ดี จิตใจวุ่นวาย จนเกือบจะควบคุมตัวเองไม่ได้ ควรรีบหลีกเลี่ยงออกจากลูก ไปทำความสะอาดในท้องพระ หรือไปหาหมุ่สงบตามวัดวาอาราม เพื่อสงบสติอารมณ์ อย่าได้แสดงอาการเจ้าอารมณ์ให้ลูกเห็นเด็ดขาด**

เมื่อพ่อแม่วัดใจปลุกเวลาให้ลูกอย่างนี้ ก็เป็นหลักประกันได้ว่าลูกจะมีพื้นฐานความประพฤติที่ดีงามตั้งแต่เล็ก พร้อมทั้งจะรองรับคุณธรรมความดีได้ทุกประเภท เพราะความใกล้ชิดที่พ่อแม่ทุ่มเทให้ลูก แม้เพียงวันละเล็กน้อย จะกลายเป็นความเชื่อมั่น ความมั่นใจของลูกในการที่จะยืนหยัดต่อสู้โลกต่อไป

ส่วนคุณพ่อคุณแม่เอง เมื่อทำอย่างนี้แล้วก็มั่นใจได้ว่า เมื่อลูกๆ เติบโตแล้ว เขาจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีอนาคตสดใสเป็นกำลังที่เข้มแข็งของชาติในอนาคตข้างหน้า

๑๔. ฝึกความรับผิดชอบให้ลูก

พ่อแม่จะฝึกลูกให้มีความรับผิดชอบได้อย่างไร ?

ก่อนอื่นพ่อแม่ต้องเป็นคนมีความรับผิดชอบ เป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกดู คือเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ไม่ทอดทิ้ง ไม่ปล่อยปละละเลยลูก ทำหน้าที่ของพ่อแม่ที่ดีให้สมบูรณ์ สร้างฐานะของครอบครัวให้มั่นคง และฝึกลูกตั้งแต่วัยเด็ก ให้รู้จักช่วยตัวเอง รู้จักรับผิดชอบในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ต้องสอนให้ลูกรู้ว่าพ่อแม่จะอยู่กับลูกตลอดไปนั้นเป็นไปได้ ลูกต้องรู้จักช่วยเหลือตัวเอง

การฝึกลูกให้เป็นคนมีความรับผิดชอบอาจทำได้โดยมอบหมายหน้าที่ที่เหมาะสมกับวัยให้ลูกทำ เช่น ให้รับผิดชอบหน้าที่กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างห้องน้ำ ล้างจาน ช่วยงานแม่ในครัว หรือช่วยงานพ่อในสนาม เช่น ช่วยตัดหญ้า รดน้ำต้นไม้ ปลูกลูกไม้ ดูแลความสะอาดบริเวณบ้าน นอกจากรับผิดชอบงานส่วนรวมของบ้านแล้ว งานส่วนตัวก็ต้องสอนให้รับผิดชอบ ไม่ให้เป็นภาระแก่คนอื่น เช่น การดูแลเรื่องเสื้อผ้าของตนเอง เป็นต้น พ่อแม่ต้องฝึกลูกให้เป็นคนตรงต่อเวลา ให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ในการกิน การเล่น ดูหนังสือ และนอนให้เป็นเวลา เพื่อลูกจะได้รู้จักบริหารเวลาเป็น ทำงานเป็น นิยตรงต่อเวลาจะได้เกิดขึ้นกับลูก

เมื่อมอบหมายหน้าที่ให้ลูกรับผิดชอบแล้ว พ่อแม่ต้องคอยสอดส่องดูแล สอนลูกให้ตระหนักในหน้าที่ของตนเอง ถ้าลูกปล่อยปละละเลยก็ต้องตักเตือน หรือบางครั้งอาจต้องลงโทษ แต่ถ้าลูกรับผิดชอบในหน้าที่ทำงานได้ไม่บกพร่องเลย พ่อแม่ก็ควรชมเชยหรือให้รางวัลด้วย เพื่อเป็นกำลังใจในการทำที่ดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

นอกจากนั้นยังต้องฝึกลูกให้เป็นคนมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่นิ่งดูดาย แม้ว่างานนั้นจะไม่ใช่งานของตน เมื่อลูกว่างหรือทำงานในหน้าที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่คนอื่นยังทำไม่เสร็จ หรือลูกเห็นพ่อแม่ยังทำงานอยู่ ต้องฝึกลูกให้มีน้ำใจเข้าไปช่วยเหลือ

ต้องสอนลูกเสมอว่า การมีน้ำใจต่อผู้อื่นนั้นเป็นสิ่งที่ดี ควรทำ เพราะเมื่อเรามีใจต่อผู้อื่น เราก็จะได้น้ำใจเป็นเครื่องตอบแทน เมื่อเราช่วยเหลือผู้อื่น ถึงคราวผู้อื่นก็จะช่วยเหลือเราแน่นอน จะช้าหรือเร็วเท่านั้น ต้องฝึกลูกให้มีน้ำใจต่อส่วนรวม โดยสนับสนุนลูกให้เข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนกับหมู่คณะ เพราะคนเรานั้น ถึงจะเก่งแสนเก่งเพียงไร แต่ถ้าขาดคนรอบข้างสนับสนุน ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต

๑๕. ฝึกลูกให้ประหยัด

พ่อแม่จะฝึกลูกให้มีนิสัยประหยัดได้อย่างไร ?

ลูกจะมีนิสัยประหยัดได้ พ่อแม่ต้องประหยัดเป็นแบบอย่างให้ ลูกดูเสียก่อน การเพาะนิสัยประหยัดให้ลูก ทำได้ตั้งแต่ลูกยังเล็ก คือ

๑. ฝึกลูกให้รู้จักคุณค่าของเงิน เมื่อลูกขอเงินต้องซักถามให้ละเอียดก่อนว่า จะเอาเงินนี้ไปทำอะไร มีความจำเป็นแค่ไหนจึงต้องใช้เงิน ถ้าลูกขอโดยไม่มีเหตุผล ก็ไม่ควรให้ ต้องชี้แจงให้ลูกทราบด้วยว่าเพราะเหตุใดจึงไม่ให้ แม้ลูกจะไม่พอใจก็ต้องทำใจแข็งไว้ อย่าให้เงินลูกเพียงเพื่อตัดความรำคาญ อย่าให้ลูกมีความคิดว่าเงินได้มาอย่างง่าย ๆ ต้องสอนให้ลูกรู้ว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่พ่อแม่หามาได้ หมายถึงหยาดเหงื่อแรงกายของพ่อแม่ ลูกจะได้รู้จักคุณค่าของเงิน และใช้เงินอย่างคุ้มค่า

๒. ฝึกให้เว้นของฟุ่มเฟือย สิ่งใดที่เห็นว่าเป็นของฟุ่มเฟือยไม่จำเป็น พ่อแม่อย่าซื้อหาให้ลูก ถ้าขัดไม่ได้ ก็หาอย่างอื่นที่ราคาไม่แพงแต่ใช้ทดแทนกันได้มาให้ หาวิธีอธิบายให้ลูกรู้ว่าของดีไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง ฝึกให้ลูกรู้จักใช้ของอย่างคุ้มค่า ให้ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ไม่ใช่ทิ้งๆ ขว้างๆ เมื่อของเสียหยาบ ต้องสอนให้รู้จักซ่อมแซมของนั้นด้วยตัวเอง

๓. ฝึกให้ลูกรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ สอนลูกให้รู้จักทำของใช้เอง เป็นการเสริมสร้างปัญญาให้ลูก โดยเฉพาะของเล่น ให้ลูกรู้จักประดิษฐ์ขึ้นเอง หรือประกอบจากชิ้นส่วนเอง ลูกจะได้รู้จักช่วยตัวเองเป็น และมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ มีกำลังใจสูงขึ้น นอกจากนั้นควรฝึกให้ลูกรู้จักวิธีตัดทอนงบประมาณค่าใช้จ่ายของลูกเอง เพื่อลูกจะได้รู้จักวิธีอดออม และรู้จักทำงานให้ได้เงินด้วยตัวเอง

๔.ฝึกลูกให้รู้จักเก็บออมทรัพย์ หากระบอออมสินให้ลูก สำหรับเก็บเงินที่เหลือจากค่าขนม หรือค่าใช้จ่ายประจำ พาลูกหรือ สอนลูกให้เอาเงินที่เก็บออมได้ไปฝากเข้าบัญชีในธนาคาร เมื่อลูกได้เงิน พิเศษ จากญาติผู้ใหญ่ในวันสำคัญของลูก เช่น วันเกิด วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ พ่อแม่ควรสอนให้ลูกเก็บเงินส่วนนี้ไว้ในธนาคาร เพื่อเป็นทุนการศึกษา อย่าให้ลูกรู้สึกว่าการนี้ได้มาง่าย เพราะจะเป็นเหตุให้ลูกไม่เห็นคุณค่า ของเงิน

๕.เลือกเพื่อนที่มีนิสัยประหยัดให้ลูกคบ เพื่อนที่มีนิสัย ฟุ่มเฟือย สรุ่ยสร่าย ไม่รู้จักค่าของเงิน ต้องหาวิธีป้องกันอย่าให้ลูกไป คบหาสมาคมด้วย

๖.ฝึกให้รู้จักรักษาศีล ๘ ในวันพระ หรือวันหยุด เมื่อเห็น ว่าลูกโตพอสมควรแล้ว ควรพาไปวัด หัดให้รู้จักรักษาศีล ๘ เพื่อให้ลูก รู้ว่าบางสิ่งที่เราคิดว่าจำเป็นสำหรับชีวิตนั้น แท้จริงเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย เช่น การดูหนัง ดูละคร แต่งหน้า ทาปาก แต่งตัวตามแฟชั่น สิ่งเหล่านี้เมื่อ ทดลองรักษาศีล ๘ สักระยะหนึ่ง แล้วจะรู้ด้วยตนเองว่าไม่จำเป็นเลย และเพื่อให้ได้ผลดีพ่อแม่ต้องรักษาศีล ๘ เป็นตัวอย่างให้ลูกดูด้วย การ รักษาศีล ๘ จะช่วยให้ลูกมีนิสัยประหยัด และรู้จักประมาณในการใช้จ่าย ๔ เพื่อการดำรงชีวิตได้เอง

หากทุกครอบครัวทำได้อย่างนี้ จะส่งผลถึงสังคม ถึงประเทศ ชาติด้วย ประเทศไทยจะไม่ต้องเสียดุลการค้ากับต่างประเทศอีกต่อไป ค่านิยมในสินค้าต่างประเทศก็จะลดลงไปด้วย

๑๖. เผาไ้คุณแม่ขี้บ่น

ลูกรู้ว่าลูกไม่มีโสรัจจะ คือเวลาปรนนิบัติคุณแม่ที่ป่วยนานๆ จิตใจมักเศร้าหมอง เบื่อด้วย รำคาญด้วย เพราะคุณแม่ทั้งบ่นทั้งจู้จี้สารพัดเลย แต่เนื่องจากปฏิบัติต่อท่านอย่างดีตลอดเวลา ท่านคงไม่รู้หรอกว่า ในใจลูกนั้นเบื่อ แสนจะเบื่อ ลูกจะเอาธรรมะข้อโสรัจจะนี้ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นจะได้ไหม หรือว่าหลวงพ่มีข้อแนะนำอะไรอีกบ้างคะ ?

โสรัจจะ แปลว่า “ความเสงี่ยม”

การปรนนิบัติดูแลคุณพ่อ คุณแม่เวลาท่านเจ็บป่วยด้วยความเสงี่ยมงานนี้ได้บุญติดตัวมากนะ พ่อแม่ได้ชื่อว่าเป็นพระอรหันต์ของลูก เราดูแลท่านก็เหมือนดูแลพระอรหันต์นั่นแหละ ถือว่าเป็น การทดแทนพระคุณท่านอย่างหนึ่ง นอกจากนั้นระหว่างดูแลท่าน จะทำให้เราได้ข้อคิดมากมาย

เพราะฉะนั้นเมื่อแสนเบื่อก็ควรทำ ระหว่างนั้นควรจะต้องข้อสังเกตว่าสิ่งที่ไม่ดีของท่านคือข้อเดือนใจของเรา ยกตัวอย่าง เช่น ท่านจู้จี้ขี้บ่น เราย่อมองท่านว่าจู้จี้ขี้บ่น ถ้ามองอย่างนั้นไม่ได้อะไร เราควรมองว่าท่านเคยทำผิดศีลข้อไหน หรือท่านขาดคุณธรรมข้อไหน จึงได้มาจู้จี้ขี้บ่นอย่างนี้ สาวให้รู้ต้นเหตุให้ได้

ถามว่ารู้แล้วจะได้อะไร? ได้มากเลย ได้ข้อเดือนใจตัวเองว่าเราจะไม่ทำอย่างนั้น ถ้าไม่หัดสังเกต และป้องกันตัวไว้ก่อน พอเราอายุมากเหมือนคุณแม่ เราก็จู้จี้ขี้บ่นเหมือนกับท่านอีกคน

นับแต่นี้ไปให้ปรับปรุงแง่คิดมุมมองของเราเสียใหม่ เห็นความไม่น่ารักของท่านข้อไหนบ้างให้จดเอาไว้ แล้วมาถามหลวงพ่อกว่า ถ้าสาวไม่ออกว่า ท่านก่อกรรมทำเข็ญเรื่องอะไร หลวงพ่อจะชี้ให้ดูเป็นฉากๆ ไป ถ้าเข้าใจกันอย่างนี้แล้ว **เราจะได้ป้องกันตัวเองถูกต้องตั้งแต่ตอน ยังไม่แก่ว่า ความไม่ดีอย่างนั้นๆ เราจะไม่ทำ** เพราะฉะนั้นใครก็ตามที่ได้รับหน้าที่พยาบาลคุณพ่อคุณแม่ ขอให้คิดอย่างนี้ คือ

๑. ถือเป็นการทดแทนบุญคุณท่าน

๒. ทำให้เราได้ข้อสังเกตดีๆ ไว้ระวังตัว ปรับปรุงตัวเองตั้งแต่ต้น

๓. ทำให้เราได้เห็นวาระสุดท้ายของชีวิตผู้อื่นเป็นตัวอย่าง

คนเราพอถึงใกล้ๆ เวลาที่เขาจะเสียชีวิต เขามักเจ็บมาก ปวดเอาจนจำบทสวดมนต์ไม่ได้ แต่หลวงพ่อกเคยเห็นโยมคนหนึ่ง ฉลาดในการช่วยเหลือตัวเองในยามคับขันอย่างน่าทึ่ง ท่านป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย รู้สึกปวดมากเป็นระยะๆ เมื่อป่วยมากจนสวดมนต์เองไม่ได้ ท่านขอให้เอาวิญญูเทปมาไว้ใกล้ๆ ตัว พออ่อนจะถึงเวลาที่เคยปวด เขาจะขอร้องให้เปิดเทปสวดมนต์ให้ฟัง เปิดแล้วเขาก็สวดคลอไปเรื่อยๆ เคยถามเขาว่าได้ผลเป็นอย่างไร เขาตอบว่ามันทุเลาไปได้มากเลย แม้ไม่หมด แต่ก็ทุเลาลงไปมาก

ขอให้รับทราบไว้นะ **แม้คนที่เคยสวดมนต์ ก่อนนอนทุกวัน จะคิดฟังบทสวดมนต์เวลาป่วยหนัก เวลาปวดมากๆ นะจำบทสวดมนต์ไม่ได้หรอกนะ** แต่ว่าพอมีเสียงคลอก็พอจะไปได้ เหมือนมีพี่เลี้ยง แล้วทุกขเวทนาจะลดลง ระหว่างนั้นเรื่องอะไรไม่เข้าทำเข้าทาง ลังกันไว้เลยว่าอย่ามาพูดให้ฟังเลย ไม่อยากฟังแล้ว ไปเอาเทศน์ของหลวงพ่อดังค์โน้นองค์นี้มาเปิดให้ฟังดีกว่า

คนเข้าวัดได้เปรียบตรงนี้ คนเราเวลาป่วยจะป่วยแต่กาย แต่ใจไม่ป่วยด้วย

ส่วนคนที่ไม่ได้เข้าวัดไม่ได้นั่งสมาธิ ไม่เคยรักษาศีล ไม่เคยปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิมาก่อน เวลาป่วยมันป่วยทั้งกายและใจ มันป่วยสองต่อ

เพราะฉะนั้นคุณหนูเห็นคุณแม่ป่วย แล้วท่านมีความไม่เข้าใจ เข้าทางตั้งมากมาย ก็ให้รู้ไว้เถิดว่า เพราะคุณแม่เราไม่เข้าวัด ไม่สนใจธรรมะ จึงได้เป็นอย่างนี้ เรายังไม่แก่ ต้องรีบเข้าวัด ปฏิบัติธรรม เลียตั้งแต่เดี๋ยวนี้ จะได้มีเวลาบ่มธรรมะนานๆ ถึงคราวป่วย คราวเจ็บ ก็จะไม่ทุรนทุราย หรือนำรังเกียจอย่างนั้น

๑๗. พ่อข้าเมา

คุณพ่อผมกินเหล้าเมาอาละวาดทุกวัน จะมีวิธีให้ท่านเลิกเหล้า
อย่างไรดีครับ ?

ถ้าเป็นคนอื่นยังพูดง่าย เป็นพ่อนี้พูดยากที่สุด พ่อเอย่ปากพูด
ไม่ทันจบ ก็ถูกห้ามเสียแล้ว “อย่าพูดๆ ฉันเลี้ยงแกมาตั้งแต่ตีนเท่าฝ่า
หอย” หลวงพ่อเคยโดนทำนองนี้มาแล้ว ขนาดบวชแล้วเทศน์ให้คนอื่น
เลิกเหล้าเลิกบุหรี่ยังได้มากมาย กลับบ้านไปเทศน์ให้โยมพ่อเลิกเหล้า
พูดเรื่องนี้ทีไร โดนคำพูดแบบศอกกลับมาทุกที

“โยมพ่อ..เลิกเหล้าเถอะนะสุขภาพจะได้ดีขึ้น เอาเวลาไปนั่ง
สมาธิดีกว่า”

ตอนนั้นโยมพ่ออายุ ๗๐ กว่าปีแล้ว ก็ตั้งใจจะให้ท่านสวดมนต์
ภาวนานั่งสมาธิ กำหนดองค์พระ หรือดวงแก้วให้ใจผ่องใส พอเทศน์จบ
ท่านตอบกลับมาอย่างนี้

“ดีเหมือนกันนะท่าน โยมจะนั่งสมาธิตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป แต่
นั่งไปกินเหล้าไป พร้อมๆ กับนั่งสมาธิ เวลานี้ถึงดวงแก้วมันคงจะขัด
ดี”

ท่านพูดมาอย่างนั้นแล้วเราจะไปว่าอย่างไร พูดแรงไป เดียว
แบกบาปอีกเพราะว่าเป็นพ่อ ครั้นไม่เตือนเลย เราก็จะไม่ได้แทนคุณท่าน
กระอักกระอักอยู่หลายปีกว่าจะแก้ตก หลวงพ่อต้องใช้กุศโลบายแก้เป็น
เปาะๆ ไป เริ่มตั้งแต่บอกโยมแม่ว่าอย่าซื้อเหล้าให้โยมพ่อกิน เมื่อท่าน
เคี้ยวข้าวโยมแม่ไม่ได้ ก็หันไปทางพี่สาว หลวงพ่อกับบอกโยมพี่อีกว่า
อย่าซื้อเหล้าให้โยมพ่อกินนะ พอใช้ลูกไม่ได้ ท่านก็ไปใช้หลาน

หลวงพ่อก็ก้อสั่งหลานว่าอย่าซื้อเหล้าให้ตานะ พอหลาน
ไม่ซื้อท่านก็บ่น บ่นยังไม่พอ ต่อก็ด้วย หลวงพ่อก็ก้อบอกหลานให้ทนๆ

เอา ให้เห็นแก่หลวงน้ำ ท่านไปเคี้ยวเข็ญแม้กระทั่งเหลนอายุ ๓-๔ ขวบ “ไปซื้อเหล้าให้ทวดที” หลวงพ่อก็ต้องไปอบรมเหลน ต้องบังคับที่เด็กคือต้องใช้कुศโลบาย เหมือนจะโคนต้นไม้ เราไม่สามารถจะตัดรากแก้วได้ เราก็ต้องตัดรากฝอยกับรากแขนงเสียก่อน รากแก้วมันก็อยู่ไม่ได้เอง เพราะถูกตัดทางหนทางส่งเสบียงหมด

ในที่สุดโยมพ่อก็เลิกเหล้าจนได้ เพราะไม่มีใครไปซื้อให้ ประกอบกับร้านเหล้าก็อยู่ห่างไปเป็นกิโล เลยรอดตัวไป ตอนนี้ท่านเสียชีวิตแล้วเมื่ออายุได้ ๘๖ ปี ตอนเลิกกินเหล้าได้เด็ดขาดนั้น ท่านอายุได้ ๘๐ ปี เลิกเหล้าได้ ๖ ปี ก็เสียชีวิต ก็ยังดีเลิกได้ตั้ง ๖ ปี

เรื่องลูกสอนพ่อนี้ยากนะ แม้พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ยังไม่ทรงรีบเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อเทศน์โปรดพุทธบิดาก่อนคนอื่น เพราะทรงรู้ว่าถ้ากลับไปเทศน์โปรดพระบิดาก็ไม่ฟังหรอก เพราะฉะนั้นเมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว จึงเสด็จไปสั่งสอนประชาชนในแคว้นมคธเสียก่อน เพื่อให้เกิดศรัทธาของพระองค์เสียก่อน ไปถึงพระบิดา ให้คนอื่นเขาพูดถึงพระองค์ว่า ดิอย่างนี้ ดิอย่างนั้น หนักเข้าๆ จนกระทั่งแน่พระทัยว่าพระพุทธบิดาทรงเชื่อ ๑๐๐% เพราะส่งทูตมาอาราธนา แต่พระองค์ก็ยังไม่เสด็จกลับทันที ใครต่อใครหลายคนตอนที่ส่งมาอาราธนา ทรงเทศน์โปรดจนบวชเสียทุกคน

จนกระทั่งคณะสุดท้ายมาอ่อนวอน จึงยอมเสด็จกลับ แต่ถึงกระนั้นพ่อก็คือพ่อ ไม่ยอมไหว้ลูก เชื่อพระวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ก็ไม่ยอมไหว้ ต้องทรงแสดงปาฏิหาริย์ขึ้นไปเดินจงกรมอยู่กลางอากาศ แล้วทรงเนรมิตให้ฝนโบกขรพรรษ ฝนเหมือนน้ำตกบนใบบัว ถ้าใครต้องการให้เปียกก็เปียก ใครไม่ต้องการให้เปียกก็ไม่เปียก ตกลงมาทำใหญ่ แล้วตรัสว่าฝนชนิดนี้เคยตกมาแล้วครั้งหนึ่ง นี่เป็นครั้งที่สอง

ในครั้งแรกนั้นตกในสมัยที่พระองค์เสวยพระชาติเป็นพระ
เวสสันดร พระพุทธบิดารวมทั้งพระญาติทั้งหลายเห็นปาฏิหารย์ จึงยอม
ลดทกขิณมานะ ถวายความเคารพและบูชาด้วยเครื่องสักการะ ยอมฟัง
เทศน์แล้วเชื่อตาม จนกระทั่งบรรลุนิพพานกันมากมาย

พวกเราที่เป็นลูกสมัยนี้จะสอนพ่อสอนแม่ ต้องทำตัวให้ดีน่า
เลื่อมใส ศรัทธาว่าเราเป็นคนมีปัญญา มีความสามารถ จนท่านดูถูก
เราไม่ได้ แล้วต้องหากุศโลบายให้ดี ถ้าทำสำเร็จจะได้บุญมากนะ

๑๘. พ่อที่ถูกเกลียด

พ่อชอบเอาเปรียบแม่ไม่ห่วงใยลูก เอาแต่ใจตนเอง หวังแต่ความสุขสบายส่วนตัว เวลาตกอับ ก็ปล่อยให้แม่แต่เพียงผู้เดียว ต้องดิ้นรนค้าขายเลี้ยงดูลูก ส่วนตนสุขสบายอยู่ที่บ้าน เจ้าชู้กับคนรับใช้ในบ้าน ลูกจะบาปหรือไม่ ถ้าลูกเกลียดพ่อ ?

พ่อที่ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ท่านก็มีความผิดเป็นของท่านอยู่แล้ว ยิ่งเอาแต่ความสุขความสบาย ไปเจ้าชู้กับคนรับใช้ในบ้าน นี่ก็ผิดศีลกาเมฯ เข้าไปอีก ท่านบาปเต็มตัวของท่านอยู่แล้ว ส่วนที่ท่านมีเรื่องกับแม่ จะทะเลาะเบาะแว้งอะไรกัน ก็เป็นเรื่องระหว่างท่านกับแม่ของเราเท่านั้น

สำหรับเรา หลวงพ่ออยากจะฝากนะ เวลาเรามองคุณพ่อ มองคุณแม่ ขอให้มองอย่างนี้ **สัตว์โลกเวลาจะเกิด มีความจำเป็น ต้องมีต้นแบบ**

สมมติก็แล้วกันว่า เรามีก้อนดินเหนียว ถ้าเราได้แบบพิมพ์เป็นรูปถ้วย เอาก้อนดินเหนียวอัดเข้าไปในแบบพิมพ์ เราก็ได้ถ้วยมาใช้ ถ้าได้แบบพิมพ์เป็นชาม เราก็ได้ชามมาใช้ มีแบบพิมพ์เป็นตุ๊กตา เอาดินอัดเข้าไปในแบบพิมพ์ตุ๊กตา เราก็ได้ตุ๊กตาไว้ดูเล่น ถ้าเราได้แบบพิมพ์ที่เป็นพระพุทธรูป เอาดินเหนียวอัดเข้าไปในแบบพิมพ์พระพุทธรูป เราก็ได้พระพุทธรูปมากราบไหว้บูชา ดินเหนียวก้อนเดียวกัน เมื่อได้แบบพิมพ์ไม่เหมือนกัน ดินก้อนนั้นก็มิค่าไม่เท่ากัน ถ้าไม่มีแบบเลย ดินก้อนนั้นก็แค่ดินเลอะๆ ยังไม่มีค่าอะไรเลย

คนเราจะมาเกิดก็ต้องมีต้นแบบ ถ้าได้ต้นแบบพ่อแม่เป็นวั

เป็นควาย ลูกเกิดมาก็ต้องเป็นวัวเป็นควาย ถ้าต้นแบบพ่อแม่เป็นลิง ลูกก็เป็นลิง ถ้าต้นแบบเป็นคน ลูกก็เป็นคน ถ้ามัวแต่ตัวเองก็แล้วกันว่า เราที่มีความฉลาดปราดเปรื่อง ด้วยบุญแต่ชาติปางก่อนอย่างนี้ ถ้าตอนเกิดไปเข้าท้องลิง พอคลอดออกมาจากท้องแม่ร้องเสียง “เจี้ยกๆ” เป็นลิงออกมา แล้วเราจะทำอะไรได้แค่ไหน

หรือถ้ามัวแต่ตัวเองอย่างนี้ว่า ถ้าเปรียบเทียบระหว่างการเกิดมากับพ่อแม่ที่เป็นคน แล้วพ่อแม่ไม่เลี้ยง ปล่อยให้เติบโตอยู่ในโรงเลี้ยงเด็กอนาถา กับเกิดมาได้พ่อแม่ที่เป็นลิง และเลี้ยงดูเราซึ่งเป็นลูกลิงมาอย่างดีจนโต อย่างไหนจะมีค่ามากกว่ากัน เกิดเป็นลิงเอาไหมล่ะ? เราก็ก็นึกเอา เพราะอะไร เพราะว่ารูปร่างของเราที่เป็นคนเป็นรูปร่างที่เหมาะสมแก่การทำความดีได้ทุกรูปแบบ จะให้ทาน จะรักษาศีล หรือนั่งสมาธิภาวนา เราก็ก็นั่งได้นั้น แต่พอรูปร่างเป็นสัตว์แล้วทำความดีอะไรก็ไม่ได้ ที่ฉลาดเฉลียวอย่างพวกเรานะ

ถ้าได้รูปร่างเป็นลิงร้อง “เจี้ยกๆ” อยู่ในป่า ก็ทำความดีอะไรไม่ได้เลย ฉลาดก็ฉลาดแบบลิง เป็นลิงจำฝูง พาพรรคพวกห้อยโหนโจนทะยานไป ทำอะไรไม่ได้ หรือฉลาดอย่างนี้แหละ พอได้รูปร่างที่เป็นเต่าคลานงุ่มง่าม ถ้ามัวจะไปทำอะไรได้ ฉลาดก็ฉลาดไป อย่างมากก็เป็นเต่าที่ฉลาดที่สุดในโลก แต่มันก็เป็นได้แค่เต่านะ

เมื่อได้เกิดมาเป็นลูกคน พ่อและแม่ท่านจะเลี้ยงเราหรือไม่เลี้ยงก็ช่าง จงขอบคุณท่านที่อุตสาหะให้ต้นแบบที่เป็นคน ส่วนที่เลี้ยงให้โตมานะเป็นบุญคุณส่วนเกินที่แถมให้เป็นพิเศษเสียด้วยซ้ำ ยิ่งมีสมบัติทั้งไว้สัก ๑๐ ล้าน ๒๐ ล้าน หรือ ๑๐๐ ล้าน ก็ยังเป็นบุญคุณล้นเหลือ แค่นี้เพียงท่านให้ต้นแบบที่เป็นคนมานี้ ตลอดชาติก็ตอบแทนท่านไม่หมดแล้ว^(๔) เพราะฉะนั้นอย่าไปเกลียดท่านหรือไปทำอะไรให้ท่านเสียใจ มันเป็นบาปนะลูกนะ

๑๙. พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อลูกทำผิด

พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อลูกทำผิด จะมีผลเสียมากน้อยเพียงใด ?

พ่อแม่ที่เข้าข้างลูกเมื่อลูกทำผิด ได้ชื่อว่าเป็นผู้สร้างความ **หายนะให้แก่ลูกอย่างที่สุด** โดยทั่วไปแล้วคนเราจะดำเนินชีวิตตามความเห็นของตนเอง **ความสำเร็จหรือความผิดพลาดของชีวิต ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเห็น**

ผู้ที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างดีที่สุด ต้องมีความเห็นที่ถูกต้อง ลูกจะดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง พ่อแม่ต้องสอนลูกให้ซาบซึ้งแก่ใจว่า **ลูกทำดี ลูกจะได้รับผลดีตอบแทนเสมอ** แต่ถ้าลูกทำชั่ว ลูกจะต้องเป็นผู้รับผลของความชั่วนั้นอย่างไม่มีวันหลีกเลี่ยงได้

เมื่อลูกทำผิดหรือทำชั่ว ถ้าพ่อแม่เข้าข้างลูกเสียแล้ว ก็ขอให้รู้เถาะว่าพ่อแม่เองนั่นแหละ คือผู้สร้างความหลงเข้าใจผิดให้ลูกตั้งแต่มยังเล็ก ปูทางชีวิตที่ผิดให้ จนกระทั่งลูกหลงผิดคิดไปว่า “ทำชั่วได้ดีมีถมไป ทำดีได้ดีมีที่ไหน” ลูกย่อมมุ่งแต่จะทำชั่วเรื่อยไป ชาตินี้ทั้งชาติไม่มีวันได้สร้างกรรมดี ชีวิตของลูกจะมีแต่ความผิดพลาด สร้างแต่ความเดือดร้อนให้เกิดขึ้น เพราะความเห็นผิดที่พ่อแม่ปลูกฝังไว้ให้ตั้งแต่เล็ก

ครั้นเมื่อตายลงทุกที คือนรกก็จะเป็นที่ไป ถามว่าใครละที่เป็นผู้ชี้ทางนรกให้ลูก ?

ดังนั้น พ่อแม่ทั้งหลายต้องตระหนักถึงโทษของการเข้าข้างลูก เมื่อลูกทำผิด อย่าคิดว่ารักลูกแล้วต้องตามใจลูกตลอดเวลา จนไม่คำนึงถึงโทษที่จะเกิดขึ้น ถ้าลูกทำผิดพ่อแม่ต้องว่ากล่าวตักเตือน ถ้าไม่เชื่อฟังก็ต้องลงโทษ **อย่าให้ท้ายลูก ยอมให้ลูกเจ็บเสียแต่ตอนนี้ ดีกว่าให้ชีวิตของลูกเจ็บปวดเดือดร้อนไปตลอดชีวิต** ลูกบางคนอาจได้รับความเจ็บปวด เดือดร้อนข้ามภพข้ามชาติไปทีเดียวนะ

๒๐. เมื่อป่วยหนัก

เมื่อญาติหรือคนรักป่วยหนัก ควรดูแลอย่างไร ?

การดูแลคนไข้ต้องแบ่งเป็น ๒ เรื่องด้วยกัน คือ

๑. ดูแลรักษาโรคทางกาย ทางนี้ต้องพยายามหาแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถดีที่สุด มาให้การดูแลรักษาให้เต็มที่ เท่าที่ฐานะและสภาพแวดล้อมจะอำนวยให้

๒. ดูแลรักษาใจ คนใกล้ชิดจะต้องช่วยกันประคองรักษาใจของคนไข้ ให้มองใสตลอดเวลา จะได้มีกำลังใจที่จะอยู่ผลญกับความร้ายแรงของโรค ไม่ท้อแท้ เบื่อหน่าย หรือสิ้นหวังในชีวิตเสียก่อน สิ่งที่คุณดูแลต้องทำการให้กำลังใจคนไข้ คือ

๒.๑ เรื่องร้อนใจใดๆ ต้องป้องกัน อย่าให้คนไข้ได้ยินไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเสียหายของทรัพย์สิน เรื่องเดือดร้อนของลูกหลาน หรือเรื่องแสงใจใดๆ ก็ตาม ต้องป้องกันให้เต็มที่

๒.๒ โนมน้าวใจคนไข้ให้มีจิตใจแช่มอยู่ในบุญ ด้วยการเอ่ยถึงความดีที่คนไข้เคยทำไว้ เช่น พุทธชนให้นึกถึงบุญที่เคยบวช พระเคยทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตลอดจนบุญที่เคยให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

๒.๓ ชักจูงคนไข้ให้สร้างบุญกุศลใหม่ให้เต็มตามความสามารถของเขา ตั้งแต่ชวนให้ทำทาน เช่น ให้ตักบาตรเป็นประจำทุกวัน แม้คนไข้ลุกขึ้นมาไม่ได้ ก็อาจนิมนต์พระให้ไปรับบาตรถึงในบ้าน ในห้องนอน หรือถ้าไม่สะดวก อาจนำข้าวปลาอาหารนั้นมาให้คนไข้จบอธิษฐานก่อน แล้วให้คนใดคนหนึ่งไปใส่บาตรแทนก็ได้ เมื่อตักบาตรเสร็จก็มาบอกให้คนไข้ทราบด้วย จะได้เพิ่มความปลื้มปิติขึ้นอีกส่วนหนึ่ง

๒.๔ ชักชวนคนไข้ให้รักษาศีล ๕ อย่างเคร่งครัด แม้แต่การบีบด ตบยุง ก็อย่าให้ทำ

๒.๕ ชักชวนคนไข้ให้กำหนดใจให้เป็นสมาธิ ซึ่งนับว่าเป็นประการสำคัญอย่างยิ่ง อาจนำเทพสวดมนต์ หรือเทพธรรมะของพระสงฆ์ที่คนไข้เคารพบูชามาเปิดให้ฟัง หรืออ่านหนังสือธรรมให้คนไข้ฟัง ถ้าทำได้อย่างนี้เป็นประจำแล้ว หากคนไข้ยังมีบุญอยู่ก็อาจหายได้ ด้วยอำนาจบุญเก่ารวมกับบุญใหม่ที่ทำ แต่ถ้าคนไข้หมดบุญถึงคราวจะต้องตาย ก็จะไปดี ไม่ตกนรกแน่นอน เพราะก่อนตายจิตใจผ่องใสอยู่ตลอดเวลา

การที่จะสามารถโน้มน้าวชักจูงคนไข้ให้ทำอย่างนี้ได้ ผู้ดูแลจะต้องอยู่ในบุญ และใช้อำนาจใจอธิษฐานให้บุญที่เราทำมาดีแล้วช่วยคุ้มครองคนไข้ด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีแก่การรักษาคนไข้ยิ่งๆ ขึ้นไป

๒๑. เรามั่นใจเอง

หลวงพ่อกะ ดิฉันมาวัดเป็นประจำ อีกทั้งยังทำบุญให้ทานอยู่เสมอ
แต่ความดีและผลบุญไม่เห็นส่งผลเลย มีสามีก็ขี้เหล้า
มีลูกก็สอนยาก ที่เป็นอย่างนี้เพราะอะไรคะ ?

ถ้าตอบตามประสาพระ แล้วก็พูดตรงๆ ไม่เอาความไพเราะ
ก็ต้องบอกว่าเพราะเรามั่นผิดเองพลาดเองตั้งแต่ว่า พระท่านสอนนัก
สอนหนาว่าอยู่คนเดียวไปเถอะจะสบาย ก็ไม่เชื่อ ตี้อไปมีสามีจนได้
ตอนจะมีก็ดูคนไม่เป็น ไปเลือกเอาคนขี้เหล้ามา มันก็ผิดซ้ำสองอย่าง
นี้แหละ

ถามว่าทำไมไม่มีลูกสอนยาก? ตอบว่า ก็ไปคว้าเอาคนอย่างนั้น
มาเป็นพ่อของลูก แล้วจะได้ลูกฉลาดมาจากไหนพ่อมันดื้อๆ ด้านๆ ใคร
ห้ามก็ไม่ฟัง จนเป็นขี้เมาประจำตำบล แบบนี้ลูกจะไปไหนพ่อก็ต้องดื้อ
เหมือนพ่อเหมือนแม่ คนที่ฉลาดหน่อยเมื่อพลาดไปแล้ว เขาจะรีบสอน
ลูกตั้งแต่ยังเล็กอยู่ ถ้าขนาบไว้ตั้งแต่เริ่มรู้เตียงสา สอนไปขนาบไปเรื่อยๆ
ดื้ออย่างไรก็พอเอาอยู่ แต่ถ้าปล่อยให้ดื้อจนโต จะยังสอนยาก

**ชีวิตการครองเรือนมันไม่เจ้านัก ถ้าผิดตั้งแต่เริ่มต้นจน
กระทั่งจบ ชีวิตก็จะเป็นอย่างนี้แหละ** คุณผู้หญิงที่ยังโสดจำไว้ละ ผู้ชาย
ไม่เจ้าชู้ ไม่มีหอรก ที่นั่งอยู่นั่นละ เจ้าชู้ทั้งนั้นแหละ ผู้ชายไม่เจ้าชู้ ไม่
ขี้เหล้าหายาก เพราะฉะนั้นอยู่คนเดียวไปเถอะ สบายดี

ปัญหาของคุณโยม ถ้าอธิบายตามกฎแห่งกรรมก็ต้องบอกว่า
การได้คู่ชีวิตขี้เหล้านี้เป็นเพราะในอดีตชาติ เราเคยอนุโมทนาบาปเอา
ไว้ เห็นคนกินเหล้าก็ไม่ห้ามปราม กลับหากับแก้มเหล้าอร่อยๆ มา
ปรนเปรอเสียอีก เท่ากับเชียร์ให้เขากินเหล้า บาปส่งผลลงลือคอพอดิ

ชาตินี้เลยต้องมาทนอยู่กับสามีขี้เมา ดีไม่ดีหลวงพ่อบอกว่าตอนรักกันใหม่ๆ เขากินเหล้า เราคงหากับแกล้มมาปรนเปรอเขาอีกนั่นแหละ เพราะฉะนั้นไม่ใช่กรรมเก่าหรอก กรรมใหม่ในชาตินี้ทั้งนั้น ส่วนลูกที่ไม่ฉลาด ว่ายากสอนยาก เขาก็มาเกิดในเส้นทางเดียวกับเรา คนที่มีกรรมเสมอกันมัก ได้เกิดมาเป็นพ่อ-แม่-ลูกกัน เรียกว่า**กรรมเป็นเครื่องจำแนกเผ่าพันธุ์** ใจล่ะ

พระลัธมาลัมพุทฺธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งที่อาศัย กรรมย่อมจำแนกหมู่สัตว์ให้เลว และ ประณีตได้”

ทำอย่างไรสามีจึงจะเลิกเหล้าได้คะ ?

มันยากนะ เราอย่าเผลอไปกินเหล้ากับเขาเข้าก็แล้วกัน แล้วเราก็จบสวดมนต์ภาวนาไปเรื่อยๆ พอเขาจวนตายก็เลิกเองแหละ ตอนนี้เขายอมให้เรามาวัดก็ดีถมไปแล้ว ระวังอย่าไปจู้จี้จิก เดี่ยวเขาเลยไม่ให้มาวัดอีก เผลอๆ จะเจ็บตัวฟรีๆ ด้วย ตอนนี้ยังมาวัดได้ รีบๆ มานะ มีโอกาสทำบุญทำทานได้ให้รีบทำเสีย

ลูกที่ดีๆ ว่ายากสอนยาก ก็หาวิธีชวนมาวัดพร้อมกับเราให้ได้ ให้ลูกคุ้นกับวัดกับพระเสียตั้งแต่ยังเด็กๆ ถ้าปล่อยจนเขาโตแล้วไม่รู้ยอมจะฟังหรือเปล่า ถ้ายังเล็กลงพอเชื่อฟัง ก็จับสวดมนต์นั่งสมาธิพร้อมกับเราไปเลย อบรมลูกให้ดี อบรมตัวเองให้ดี ปล่อยพ่อเจ้าประคุณขี้เมาไว้ก่อน ทำอย่างไรได้ล่ะ ก็ไปเลือกมาเองนี่

๒๒. ลูกกับโทรศัพท์

ลูกของดิฉันติดรายการโทรทัศน์มาก จะทำอย่างไรดี ?

พ่อแม่ควรอนุญาตให้ลูกดูรายการโทรทัศน์ได้บ้าง แต่ต้องให้ดูอย่างประเทืองปัญญา โดยยึดหลักอย่างน้อย ๓ ประการ คือ

๑. ไม่ทำให้เสียงาน พ่อแม่ต้องไม่ปล่อยให้ลูกดูทีวีตามอำเภอใจ โดยไม่แบ่งเวลาไว้สำหรับการทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน อ่านตำราหรือช่วยงานบ้าน **พ่อแม่ควรจัดเวลาให้เหมาะสม** อย่าปล่อยให้ดูทีวีจนดึก เพราะจะทำให้ลูกพักผ่อนไม่เพียงพอ และยังก่อให้เกิดนิสัยไม่ดีต่างๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ชอบตื่นสาย เจ้ามารยา โทกทักแก่งซี่เกียด เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะเมื่อลูกพักผ่อนไม่เพียงพอ หรือทำการบ้านไม่เสร็จ ลูกจะไม่อยากไปโรงเรียน เลยหาทางโทกทักพ่อแม่ว่า ไม่สบายบ้าง ปวดท้องบ้าง ปวดหัวบ้าง ถ้าพ่อแม่รู้ไม่ทัน ลูกก็ยังสามารถหาอุบายต่างๆ นานา มาโทกทักพ่อแม่เพื่อจะได้ไม่ต้องไปโรงเรียน

๒. ไม่ทำให้เสียศีลธรรม เรื่องที่ให้ลูกดู ต้องไม่เป็นเรื่องที่ไร้ศีลธรรม ไร้สาระ เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการจ้องเวรล้างแค้น ตื่นเต้น น่ากลัว ยั่วยุอารมณ์ทางเพศ เป็นต้น

๓. ส่งเสริมศีลธรรม พ่อแม่ควรเป็นผู้เลือกกำหนดให้ลูกดูในเรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมและประเทืองปัญญา เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับการเสียสละ ความเมตตากรุณา ความกตัญญู ความก้าวหน้าด้านวิทยาการ ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม **พ่อแม่ต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกก่อน ลูกจึงจะเชื่อฟังคำสอน** ถ้าคุณแม่ยังติดโทรทัศน์งอมแงม จะห้ามลูกได้อย่างไร ?

๒๓. ลูกไม่ถูกกัน

หลวงพ่อกะ ในฐานะที่หนูเป็นพี่สาวคนโต หนูควรจะทำปัญหา
อย่างไร ในกรณีที่น้องสาว ๒ คนไม่ถูกกัน ทะเลาะกัน
ไม่พูดกันมาเป็นเวลาประมาณ ๒ ปีแล้ว ทั้งๆ ที่อยู่
บ้านเดียวกัน บางทีก็เฉยๆ บางทีก็กระแทกใส่กันบ้าง
จะสายเกินไปไหมที่จะทำให้น้องๆ ๒ คนดีกัน สงสาร
พ่อแม่ที่มีลูกไม่ถูกกัน น้องๆ ทั้ง ๒ คน ยังเรียน
หนังสืออยู่เลยคะ ?

โอ้เอ๊ย...ปล่อยมาได้อย่างไร ขนาดกำลังเรียนหนังสือยังเอาไว
ไม่อยู่ ถ้าเรียนจบมีงานทำ หาเงินได้เอง คงไม่ยอมฟังใคร หลวงพ่อมี
เรื่องส่วนตัวจะเล่าให้ฟัง..หลวงพ่อกะเป็นลูกคนเล็ก มีพี่สาว ๒ คน บาง
ครั้งสมัยเด็กๆ ก็อาละวาดกับพี่เขาเหมือนกัน แต่โยมพ่อกะแก้ไขได้ทัน
ทั่วทั้ง เพราะฉะนั้นก็เลยหมดฤทธิ์ โยมพ่อกะทำอย่างนี้ คือ

วิธีที่ ๑ ทันทีที่รู้ว่าพี่กับน้องทะเลาะกัน บางทีถึงกับลงไม้ลง
มือกัน ท่านไม่พูดอะไรมากท่านเรียกประชุมทั้งหมด ๓ คนพี่น้อง แล้ว
ท่านก็ชี้หน้าอาตมาบอกให้ไปหักไม้เรียวเอามา อันเล็กๆ ท่านก็ไม่ยอม
ต้องเอาอันใหญ่ๆ ด้วย มาถึงแล้วท่านก็ถามสั้นๆ “ทะเลาะกับพี่เขาใช่
ไหม” “ใช่ครับ” “ถ้าอย่างนั้นไปยืนกอดอกโน่น” แล้วก็ส่งไม้เรียว
ให้พี่สาวตีเบิกความเสีย ๑ ที ยังไม่รู้ใครผิดใครถูก ยังไม่ได้ซักถามสัก
คำ ตีเบิกความไปก่อน ในฐานะที่ไม่เคยพกันตามอาวุธ ตีไปแล้ว ๑
ที

พอที่ตีเสร็จ ท่านค่อยมาซักถามเรื่องอะไร ถ้าอาตมาเป็น
ฝ่ายผิดท่านชี้หน้าให้ไปหักไม้เรียวมาอีก คราวนี้ท่านตีเองเลย ตีใน
ฐานะที่ทำความผิด บางครั้งซักถามแล้วปรากฏว่าพี่สาวผิด นึกว่าจะ

ให้เราตีคีน...เปล่า ท่านก็ชี้พี่สาวให้ไปหักไม้มา จะตีในฐานะรังแกน้อง แล้วท่านก็ตีเอง ตกลงไม่ว่าจะใครผิด เราโดนตีเบิกความก่อนแน่ๆ ในฐานะเป็นน้อง เลยไม่รู้จะไปมีเรื่องกับพี่เขาทำไม ส่วนพี่ถ้าผิด พี่โดนตีหนักกว่าที่เราโดนเข้าไปอีก เลยเช็ดด้วยกันทั้งคู่ นี่เรื่องหนึ่งที่โยมพ่อใช้เป็นวิธีตดนิลล์ลูกๆ

วิธีที่ ๒ ที่บ้านอาตมาแต่เดิมทำไร่ ทำสวน ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ ท่านใช้ให้พี่น้องไปช่วยกันทำงาน ท่านสั่งเลย “หญ่บบริเวณนี้ถากให้เตียน ดินแปลงนี้ขุดให้เรียบร้อย”

ที่ท่านพูดว่าไปทำให้เรียบร้อยนั้นมีความหมายว่า ถ้าไม่เสร็จไม่ต้องกลับมากินข้าวเย็น เพราะฉะนั้นพวกเราพอคว่ำจอบได้ก็ต้องรีบลงมือทำ แต่มีบ้างเหมือนกันตามประสาลูกชายคนเล็ก คือบางวันก็เบี้ยว ไม่ทำหรอก เพราะอะไร?

เพราะตอนเข้าไปเที่ยวยิงนกตกปลาสนุกกับเพื่อนๆ พอตกบ่ายกลับมา โอ้ย..แยแล้ว..พี่ ๒ คน ถ้าทำไม่เสร็จไม่ได้กินข้าวเย็นแน่ เราก็หุดาเหลือกริบช่วยให้เสร็จ ต้องพูดประจบประแจงไปด้วย กลัวว่าเขาจะไปฟ้องพ่อ ตอนบ่ายนี้พุดจาเรียบร้อย ได้หัดพุดเพราะๆ ก็ตอนบ่ายนี้แหละ ตอนเช้าพุดเกล่เกล่ แต่พอตกบ่ายต้องพุดให้ไพเราะ ไม่อย่างนั้นอาจเกิดเรื่อง คือ

๑. เย็นนี้อาจจะไม่ได้กินข้าวเลย แล้วยังอาจจะต้องจุดตะเกียงขุดดินกันทั้งพี่น้องน้อง

๒. ถ้าพี่เขาฟ้องว่าเพราะเราเบี้ยว งานถึงไม่เสร็จ ถ้าอย่างนั้น เราจะโดนตีคนเดียว เลยต้องพุดเพราะๆ เอาใจเขาหน่อย

วิธีที่ ๓ สิ่งที่พ่อแม่ฝึกให้ คือในเรื่องเสื้อผ้าพวกเราถูกฝึกมาตั้งแต่เล็ก ให้ดูแลของตัวเองทุกคน ท่านให้ซักเองรีดเอง แต่ขอยอมรับ

ว่าการรีดผ้านั้นรีดไม่ค่อยเป็น เมื่อตอนเด็กอยู่ชั้นประถมรีดผ้าที่โรมันมักจะเปลือยของเสีย เช่น ไม่นุ่มเกรียมก็ย่น ก็โน่นๆ นี่ๆ สารพัดไปละ ถ้าจะใส่ไปโรงเรียนก็รีดเอาเอง ถึงไม่ค่อยจะเรียบร้อยนักก็ช่างมัน แต่เวลาจะไปเที่ยวไหน เราก็อยากหล่อเหมือนกัน ก็เลยไปประจบพี่เขา ต้องหัดประจบไม่อย่างนั้นเขาไม่ทำให้ “พี่นะ..รีดผ้าให้ทีเอาเถอะ..พี่นทั้งกองจะผ่าให้”

พี่เขาก็อ้มเท่านั้นซิ รีดผ้ากับผ่าฟืน อยากรีดเสียเขาก็เลือกเอา รีดผ้า แต่อย่างไรก็ตามเขาก็อ้มเล่นตัวว่า “ไม่ได้..นอกจากผ่าฟืนแล้วต้องไปล้างจานด้วย” โอ้เรามันอยากหล่อก็ต้องยอมเขา พุดง่ายๆ **ถูกบังคับให้รับผิดชอบร่วมกัน** ชินทะเลาะกัน งานไม่เสร็จจะยิ่งเดือดร้อน ก็เลยต้องดิ้นโดยอัตโนมัติ

ปัญหาของคุณหนู แสดงว่าที่บ้านไม่มีงานให้ทำ ปล่อยสบายมากไป ถ้าจะให้ดีต้องให้อดๆ อยากรๆ กันบ้าง เพราะอดอยากแล้วมันจะช่วยกันทำกินเอง นี่สบายมากไป ลูกๆ จึงเป็นอย่างนี้ เพราะฉะนั้นในกรณีอย่างนี้ก็ขอให้คำแนะนำแก่คุณพ่อคุณแม่ สำหรับตัวคุณหนู แม้จะเป็นพี่สาวคนโต ก็ต้องยกบทบาทนี้ให้คุณพ่อคุณแม่ก่อน แล้วค่อยให้ความร่วมมือกับท่านก็แล้วกัน

๑. บิเบเศรษฐกิจในบ้านเข้ามา เงินทอง อย่าให้มีใช้เหลือเฟือ เจ้าพี่น้องคู่นี้ที่ทะเลาะกัน อย่าย่ำเงินให้ใช้มาก ต้องให้พึ่งพาอาศัยกันบ้าง

๒. ใช้งานบ้านให้มากๆ ให้ร่วมกันทำ เรื่องที่มันตึงไม่พุดกัน มันจะค่อยคลายตัวไป เพราะต้องร่วมงานกัน ไม่พุดกัน ก็ทำงานไม่ได้ วิธีนี้ค่อนข้างได้ผลมาก

๓. ถ้าเด็กยังไม่โตเกินไปนัก เห็นจะต้องใช้ไม้เรียวกำกับบ้าง ถ้าเรามีเหตุผลแล้ว ก็ไม่ต้องกลัวเด็กหนีออกจากบ้าน เด็กตัวเท่านั้นยัง

เก่งไม่จริง ไม่เรียวยังจำเป็นสำหรับการเลี้ยงลูก แต่ต้องใช้ให้เป็น ดีไปสอนไป ไม่ใช่ดีให้เจียนตาย

อย่างไรก็ดี ควรใช้ระดับแรกก่อน คือ ตัดเงินลงแล้วให้ช่วยกันทำงาน ถ้าเอาเปรียบกันมากเกินไป เด็กจะตั้งข้อจำกัดตัวเอง ธรรมดาเด็กโกรธกันไม่นานหรอก พอเงินหมด เดียวก็ต้องช่วยกันทำงาน ถ้าในบ้านมีคนรับใช้ ก็ให้คนรับใช้ทำเฉพาะงานส่วนกลาง งานส่วนตัวให้รู้จักจัดการกันเอง งานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้พี่ๆ น้องๆ ต้องหันหน้าเข้าปรึกษากัน ต้องใช้มาตรการนี้ตั้งแต่เล็กๆ ยังเล็ก ถ้าไปใจอ่อนยอมตามใจเด็ก ในที่สุดจะได้ลูกที่เขี้ยวจะลากดินทั้งคู่

๒๔. เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ดี

อะไรเป็นหลักสำคัญที่สุด ในการอบรมลูกให้เป็นคนดีคะ ?

พ่อแม่จะอบรมลูกให้เป็นคนดีได้ต้องยึดหลัก ๔ ประการ คือ

๑.พ่อแม่ต้องเป็นต้นแบบที่ดีให้ลูก การที่ลูกจะดีได้ต้องมีแบบ
มาตรฐานที่ดีให้ลูกดู ลูกจะได้ปฏิบัติตามต้นแบบมาตรฐานนั้นๆ สิ่ง
ที่ต้องทำให้ได้คือ พ่อแม่ต้องรักษาศีล ๕ ได้อย่างสม่ำเสมอ ต้องไม่ทำ
ตัวเกะกะระรานชาวบ้าน ไม่เป็นอันธพาล ไม่ลักขโมย ไม่โกง ไม่เจ้าชู้
ไม่เล่นการพนัน ไม่ตะต้ออบายมุขทุกชนิด ไม่โกหกแม่เพียงเพื่อ
ล้อเล่นสนุกๆ ไม่ตีแม่หล้าเมายา ตั้งใจทำมาหากินอยู่ในศีลธรรม ตื่น
แต่เช้า รู้จักสวดมนต์ ไหว้พระ ตักบาตร

**พ่อแม่ที่ดีจะต้องไม่เพียงแต่พูด ต้องทำตัวเป็นแบบอย่าง
ที่ดีด้วย** ถ้าเอาแต่สอนลูก แต่ไม่ทำตัวอย่างที่ดีๆ ให้ลูกดู ลูกจะเชื่อฟัง
และทำตามคำสอนได้อย่างไร ก็เหมือนแม่ปูที่เดินคดไปมา ลูกปูก็ต้อง
เดินคดไปคดมาตามไปด้วย จริงไหม?

๒.พ่อแม่ต้องหาเพื่อนดีๆ ให้ลูกคบ เมื่อลูกโตขึ้นเข้าโรงเรียน
ลูกจะมีเวลาอยู่ใกล้ชิดเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ โอกาสที่ลูกจะรับถ่าย
ทอดนิสัยจากเพื่อนมีมาก ไม่ว่าที่บ้านพ่อแม่จะอบรมลูกดีอย่างไร ถ้า
ลูกคบเพื่อนไม่ดี ลูกจะถ่ายทอดนิสัยไม่ดีนั้นมาจากเพื่อน นิสัยที่ดีของ
ลูกที่พ่อแม่ปลูกฝังไว้จะเริ่มเสื่อมหายไป แต่ถ้าเพื่อนของลูกเป็นคนดีมี
ความประพฤติเรียบร้อย ก็จะเป็นการตอกย้ำคุณความดี และนิสัยที่ดี
ให้ฝังลึกในใจของลูกมากขึ้น ทำให้ลูกมีความมั่นคงในความดีตลอดไป

พ่อแม่จึงต้องช่วยคัดเลือกเพื่อนให้ลูกคบ ต้องคอยติดตาม
ความประพฤติของลูก และเพื่อนของลูกอย่างใกล้ชิด ควรเปิดโอกาส

ให้เพื่อนสนิทของลูกมาที่บ้านบ่อยๆ เพื่อพ่อแม่จะได้สังเกตความประพฤติของเพื่อนลูกได้ว่าดีเลวอย่างไร ?

๓. พ่อแม่ต้องหาหนังสือดีๆ ให้ลูกอ่าน วัยเด็กเป็นวัยแห่งความจำ เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ เด็กเห็นอะไรมักจะจำอย่างฝังใจไปนานไม่ว่าจะจำมาจากพ่อแม่ จากเพื่อนหรือจากหนังสือที่อ่าน **หนังสือเป็นเพื่อนที่ไม่มีชีวิตจิตใจ แต่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของลูกอย่างยิ่ง** พ่อแม่ต้องคัดเลือกหนังสือที่มีคุณธรรมให้ลูกอ่าน ต้องหาอุบายให้ลูกอ่านซ้ำแล้วซ้ำอีกจนจำได้ เพื่อเอาไว้เป็นแม่บทในการประพฤติปฏิบัติของลูกต่อไป ฝึกฝนให้ลูกรักการอ่านหนังสือ แต่อย่าปล่อยให้ลูกหาหนังสืออ่านเองโดยไม่ชี้แนะ ต้องตรวจตราหนังสือทุกเล่มที่ลูกนำมาอ่านอย่างละเอียดลออ มิฉะนั้นลูกอาจจะนำหนังสือที่ขาดศีลธรรมมาอ่านได้

ในยุคสมัยนี้ นอกจากจะดูแลเรื่องหนังสือของลูกแล้ว ยังมีสื่ออื่นๆ อีก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ทีวี วีดิโอ เกมคอมพิวเตอร์ พ่อแม่ควรศึกษาหาความรู้ในเรื่องเหล่านี้ไว้บ้าง จะได้แนะนำลูกได้ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเรื่องนั้นๆ

๔. พ่อแม่ต้องหาครูอาจารย์ที่ดีมาสอนลูก ในบรรดาครูบาอาจารย์ทั้งหมดนั้น พ่อแม่ควรพาลูกไปหาครูให้ครบทั้ง ๒ ประเภทได้แก่

๔.๑ ครูทางโลก คือครูที่มีความรู้ดี มีความสามารถในเชิงปฏิบัติ และยังมีความประพฤติดี เพื่อให้ลูกมีวิชาความรู้สำหรับประกอบอาชีพ ทำมาหาเลี้ยงชีวิตได้อย่างสุขสบาย

๔.๒ ครูทางธรรม คือพระสงฆ์ที่มีความประพฤติดีงาม เพื่อให้ลูกประทับใจในความประพฤติที่งดงามนั้นๆ ตั้งแต่ยังเยาว์วัย

ถ้าพ่อแม่สามารถอบรมเลี้ยงดูลูกได้ครบทั้ง ๔ ประการนี้ ก็วางใจได้ว่าลูกจะมีอนาคตดีแน่นอน

๒๕. วิธีทำให้เมืองไทยสะอาด

ทำอย่างไร เมืองไทยจึงจะสะอาดครับ ?

ความสะอาดความเป็นระเบียบ จะต้องเริ่มต้นกันที่บ้าน ฝึกกันตั้งแต่เล็ก พ่อแม่ต้องฝึกฝนอบรมลูกให้เป็นคนรักความสะอาด รักความเป็นระเบียบและมีวินัย ทั้งนี้พ่อแม่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกดูด้วย พ่อแม่ต้องฝึกลูกให้รักความสะอาดของตัวเองก่อน จนเป็นนิสัย

เริ่มตั้งแต่การอาบน้ำแปรงฟัน ฝึกลูกไว้ตั้งแต่ยังเล็ก จากนั้นฝึกให้ลูกรู้จักทำความสะอาดบ้าน ปิดกวาด เช็ดถูบ้านเรือน เห็นอะไรรกหูรกตา ต้องให้รีบเก็บกวาดให้เป็นระเบียบ ทุกบ้านทุกครอบครัวต้องปลูกฝังนิสัยรักความสะอาด รักความเป็นระเบียบให้กับเด็กในบ้านทุกคน แม้ที่สุดของเล่น เมื่อเลิกเล่นแล้วต้องสอนให้รู้จักเก็บเข้าที่เข้าทาง

พ่อแม่ต้องฝึกฝนทั้งตัวเองและฝึกฝนอบรมลูก ให้คุณ ธรรม **ข้อนี้ฝังอยู่ในใจให้ดี** เมื่อทุกๆ บ้านต่างมีคุณธรรมข้อนี้ประจำใจ ก็จะส่งผลไปถึงสังคม บ้านเมืองไทยก็จะสะอาดเป็นระเบียบไปเอง

๖๖. สามีเจ้าชู้

หญิงที่สามีเจ้าชู้จะแก้ปัญหายังไรคะ ?

สามีเจ้าชู้หรือคนเจ้าชู้ มีเหตุ ๒ ประการ คือ

๑. เจ้าชู้เพราะแม่บ้านบกพร่องต่อหน้าที่ สำหรับกรณีนี้เป็นเรื่องแม่บ้านต้องแก้ไขตัวเอง โดยพยายามค้นหาข้อบกพร่องของตัวเองให้พบ แล้วก็ต้องยอมรับว่าตนเป็นอย่างนั้นด้วย ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างยาก

การค้นหาข้อบกพร่องของตนเองมีความจำเป็นที่จะต้องทำให้ถึงสับสนเสียก่อน ซึ่งไม่มีวิธีไหนดีเกินกว่าการนั่งสมาธิเป็นประจำทุกคืน เพราะคนเรานั้นเมื่อเวลาลืมหืมตามักเห็นแต่ข้อบกพร่องของคนอื่น ความผิดของคนอื่นแม้เล็กน้อยก็มองว่าใหญ่โตร้ายแรง ส่วนความผิดของตัวเองแม้ร้ายแรงใหญ่โตกว่าเขาก็ยังมองไม่เห็น แต่เมื่อหลับตานั่งสมาธิไม่เห็นใครอื่น กลับเห็นตัวเองในมโนภาพ ความบกพร่องของตัวเองก็จะค่อยๆ ลอยเด่นขึ้นมาให้เห็น ยิ่งใจสงบเท่าไร ก็ยิ่งเห็นข้อบกพร่องมากขึ้นเท่านั้น

คนเราขอให้เห็นความผิดพลาดบกพร่องของตัวเองเถิด หนทางแก้ไขจะมีมาเอง แต่มีข้อเตือนใจอยู่อย่างหนึ่งสำหรับท่านที่มีสามี คือ ห้ามไปหาหมอบำบัดเสน่ห์เด็ดขาด และอย่าทำอะไรรุนแรงเป็นการประชดประชัน เพราะนั่นมิใช่เป็นการแก้ปัญหา แต่จะยิ่งเป็นการเพิ่มปัญหาไม่รู้จบ

นอกจากนี้ ยังมีอีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีประกอบ คือให้ปรึกษาผู้หลักผู้ใหญ่ที่เขาเป็นคนมีศีลธรรม และมีความสำเร็จในการครองเรือน ซึ่งอาจจะไม่ใช่พ่อแม่ หรือญาติของเราก็ได้

๒.เจ้าชู้โดยนิสัย สำหรับกรณีนี้แก้ยากสักหน่อย ก็ต้องทนเอาทีละตัวกัน นึกว่าเป็นกรรมของเราที่ดูคนไม่เป็น ไปเลือกคนอย่างนี้มาเป็นสามี ก็ให้เราตั้งใจทำหน้าที่ภรรยา หน้าที่แม่บ้านให้ดี ไม่ให้บกพร่อง **ทำบ้านให้เย็น คือไม่เอาเรื่องร้อนหุ้ร้อนใจเข้าบ้าน ไม่ดำ**
ว่าให้สามีอับอายแค้นเคืองใจ

ถ้ามีเหตุการณ์ร้ายแรงอะไรเกิดขึ้น ก็แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าเป็นเรื่องๆ ไป ส่วนการแก้ไขนิสัยพ่อบ้านเจ้าชู้คงต้องใช้เวลา คือพยายามทำความดีให้มากเข้าๆ จนกระทั่งเขาเกรงใจ ในที่สุดเขาก็จะเลิกเจ้าชู้ไปเอง ซึ่งกว่าจะถึงตอนนั้นอายุของทั้งสองคนอาจจะล่วงเลยไปคนละหลายสิบปี ก็คงทำได้เท่านี้เอง

๒๗. บทบาทของพ่อแม่

พ่อแม่ควรมีหลักเกณฑ์การวางบทบาทของตัวเองให้เหมาะสม
ในการปกครองลูกได้อย่างไร ?

พ่อแม่ที่ดีต้องเข้าใจสภาวะจิตใจของลูก รู้ว่าความรู้สึกนึกคิดของลูกจะเปลี่ยนแปลงตามวัยและสิ่งแวดล้อม เมื่อลูกยังเล็กอยู่พ่อแม่จะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของเขา ครั้นโตขึ้นเพื่อนจะเข้ามามีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด พ่อลูกเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ความสำคัญของพ่อแม่จะลดลง และเมื่อลูกเป็นผู้ใหญ่ ลูกจะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการความอิสระมาก ต้องการเหตุผลมากขึ้น ดังนั้นพ่อแม่จำเป็นจะต้องปรับตัวเองให้เท่าทันความรู้สึกนึกคิดของลูก

การเป็นพ่อแม่ที่ดี นอกจากจะต้องทำหน้าที่ของพ่อแม่ที่ดีให้ครบถ้วนแล้ว ยังต้องเล่นบทบาทต่อไปนี้ให้ได้ดีอีกด้วย ^(๔) คือ

๑. บทบาทของความเป็นครู พ่อแม่ต้องอบรมสั่งสอนลูก ชี้แจงให้ลูกรู้ว่าอะไรผิด อะไรถูก อะไรควร และอะไรไม่ควร

ถ้าลูกยังเล็กนัก สอนกันด้วยเหตุผลยังไม่ได้ พ่อแม่ต้องทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกดูเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอนจะต้องนุ่มนวล ค่อยพูดจาปราศรัย ไม่เอาแต่อารมณ์ การสั่งสอนด้วยไม้เรียว ควรเก็บไว้ใช้ในคราวที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ต้องปลูกฝังนิสัยรักความสะอาด ให้ลูกตั้งแต่ยังเล็ก ฝึกให้รู้จักดูแลความสะอาดของตัวเอง ตั้งแต่เรื่องเสื้อผ้า การอาบน้ำถูตัว แม้ที่สุดเรื่องนิสัยในการกินอาหาร อย่าปล่อยให้ปละละเลย อย่าคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องเล็กน้อย

เนื่องจากพ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูก ใกล้ชิดลูกตั้งแต่แรกเกิด การระมัดระวังปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องดีงามให้เป็นพื้นฐานความประพฤติของลูกก่อน เมื่อโตขึ้นจะเป็นทำให้เขาสามารถรองรับ

ความดีมาใส่ตัวได้เร็ว และมักรังเกียจความไม่เข้าท่าเข้าทางต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาได้เองโดยอัตโนมัติ

๒. บทบาทเทวดา พ่อแม่ต้องมีพื้นฐานทางธรรมที่ดี จึงจะเล่นบทนี้ได้ เพราะต้องฝึกลูกให้รู้จักการบุญกลัวบาป ความจริงเรื่องนี้ทำได้ง่ายๆ เช่น อ่านนิทานชาดกให้ลูกฟัง ให้ลูกสวดมนต์ทุกคืนก่อนเข้านอน สอนลูกให้รู้จักการทำบุญให้ทาน โดยพ่อแม่ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เช่น ตักบาตรทุกเช้า เป็นต้น **และที่สำคัญที่สุด คือพ่อแม่ต้องมีหิริโอตตปปะ** เมื่อสอนลูกไม่ให้ทำชั่วในเรื่องใดแล้ว ก็อย่าเผลอทำความชั่วนั้นๆ ให้ลูกรู้เห็นเสียเอง

๓. บทบาทพระพรหม พ่อแม่ต้องมีความเมตตากรุณาต่อลูก ให้ความรักความอบอุ่น ต้องเลี้ยงดูไม่ทิ้งขว้าง เมื่อลูกทำผิดต้องตักเตือนสั่งสอนดีๆ ให้ลูกรู้ผิดรู้ถูก และให้อภัยไม่ซ้ำเติม เมื่อลูกทำดีก็ชมเชยให้ภาคภูมิใจบ้าง ส่งให้ศึกษาเล่าเรียนเมื่อถึงวัยอันสมควร ยามเจ็บไข้ก็พยาบาลดูแลรักษา เมื่อลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ถึงคราวต้องแยกครอบครัวไปสร้างหลักฐาน ก็ควรปล่อยตามใจลูกบ้าง อย่าบงการบังคับ แต่คอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ให้กำลังใจ พ่อแม่ต้องมีอุเบกขา คือไม่ลำเอียงเข้าข้างลูก เมื่อลูกทำผิด

ถ้าอบรมสั่งสอนลูกมาอย่างดีแล้ว แต่ลูกยังทำตัวเกะกะเกระ ทำผิดกฎหมายบ้านเมือง สมควรจะต้องได้รับโทษ แม้โทษนั้นจะยิ่งใหญ่ถึงต้องติดคุกติดตะราง ก็ต้องยอม อย่ารักลูกจนถึงกับทำตัวเป็นพยานเท็จ ช่วยได้แค่ไหนก็ทำในสิ่งนั้น แต่อย่าทำลายความยุติธรรมของบ้านเมือง

๔. บทบาทพระอรหันต์ พ่อแม่ต้องประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรมให้ดีที่สุด จะได้เป็นปูชนียบุคคล เป็นพระศักดิ์สิทธิ์ในบ้าน เป็นที่ปรึกษาชั้นดีประจำวงศ์ตระกูล เป็นที่เคารพนับถือของลูกหลานว่าน

เครือ ทั้งที่อยู่รวมบ้านและที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว ต้องสร้างทั้งบุญบารมี ทั้งศักดิ์ศรี ชื่อเสียง เหล่าลูกหลานจะได้ยำเกรง นับถือ เชื่อฟัง ไม่กล้าทำความชั่ว ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมื่อพ่อแม่เล่นบทบาททั้ง ๔ ได้อย่างดีแล้ว ชีวิตครอบครัวก็จะเป็นสุข ครอบครัวจะมีแต่ความร่มเย็น ซึ่งย่อมส่งผลไปถึงสังคม และประเทศชาติให้ร่มเย็นไปด้วย

๒๘. หน้าทีชองลูก

หน้าทีชองบุตรที่มีต่อบิดามารดา มีอะไรบ้างคะ ?

พ่อแม่เป็นผู้มีพระคุณอย่างที่สุดของลูก นับตั้งแต่เป็นต้นแบบที่ดีของลูก คือเป็นผู้ให้รูปร่างมนุษย์ที่เหมาะสมในการสร้างควมดีทุกรูปแบบ ดังนั้นแม้พ่อแม่จะไม่เลี้ยงดูบุตร ก็ได้ชื่อว่ามีพระคุณอยู่แล้ว และถ้าท่านเลี้ยงดู ทำหน้าที่ชองพ่อแม่ดีที่สุดอย่างสมบูรณ์แบบ พระคุณของท่านก็จะยิ่งมากมายสุดจะนับจะประมาณได้

พ่อแม่เป็นผู้ให้อภัยแก่ลูกอยู่เสมอ ไม่ผูกโกรธ แม้จะดุด่าว่ากล่าวหรือเขียนตีลูกบ้าง ก็เป็นเพราะความรัก ความห่วงใย ต้องการสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี ทุกครั้งที่ไม่วิเคราะห์เหตุอันใด เชื่อเถอะว่ามันเหมือนมีมิดกริดลงบนหัวใจชองพ่อแม่ด้วย **ในโลกนี้ไม่มีใครที่รักลูกเป็นมิตรแท้ต่อลูกเหมือนพ่อแม่** เพราะท่านคิดแต่จะให้เพียงอย่างเดียว ลูกๆ ไม่ต้องหวาดระแวงเลยว่พ่อแม่จะทรยศหักหลังเหมือนคนอื่น

พระคุณชองพ่อแม่มีมากมายเกินกว่าจะตอบแทนได้หมด ลูกที่ดีต้องสำนึกในพระคุณชองพ่อแม่ให้เปี่ยมล้นในใจอยู่เสมอ ปฏิบัติต่อท่านให้ดีที่สุด ให้สมกับที่ท่านเป็นพระในบ้าน หน้าทีชองลูกที่ควรปฏิบัติต่อพ่อแม่ กล่าวโดยย่อ คือ

๑.คอยดูแลท่านให้ดี ตั้งแต่เรื่องอาหารเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยามเจ็บป่วย ก็ช่วยพยาบาลรักษาให้ดีที่สุด ทำให้สม่าเสมอตราบนานวาระสุดท้ายชองท่าน

๒.ประพฤติตนเป็นคนดี สร้างชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล ให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ

๓.ประพฤตตินให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นผู้รับมรดก

๔.ทำกิจการงานแทนท่านไม่ให้บกพร่อง

๕.ชักชวนหรืออำนวยความสะดวก สนับสนุนให้ท่านได้มีโอกาสทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา จะได้เป็นบุญติดตัวท่านไปในภพเบื้องหน้า เป็นการถากถางหนทางไปสู่พระนิพพานของท่านเอง หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญที่สุดที่ลูกทุกคนต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่

แม้ที่สุดเมื่อท่านละโลกไปแล้วก็ต้องทำบุญ กรวดน้ำ อุทิศส่วนกุศลให้ท่านอย่างสม่ำเสมอ อีกประการหนึ่งด้วย

๒๔. ห่วงลูกเกินไปหรือเปล่า

หลวงพ่อกับ ผมและเพื่อนๆ ชอบเล่นสเก็ตน้ำแข็งมาก แต่คุณพ่อคุณแม่ไม่ค่อยยอมอนุญาต บอกว่าห่วง ผมไม่เห็นมีอะไรน่าห่วงเลยครับ ?

ลูกพูดอย่างนี้ หลวงพ่อขอเป็นตัวแทนของลูก พูดไปถึงคุณพ่อคุณแม่ที่บ้านหน่อยนะ แล้วในเวลาเดียวกัน ก็จะเป็นตัวแทนของคุณพ่อคุณแม่ ตอบคำถามของลูกด้วยว่าคุณพ่อคุณแม่ท่านห่วงทำไม หลวงพ่อจะทำตัวเป็นกลางที่สุดนะ

ขอเป็นตัวแทนคุณพ่อคุณแม่อธิบายให้คุณลูกฟังก่อนว่าทำไมต้องห่วง ทำไมไม่ยอมอนุญาตในเรื่องบางเรื่อง **สิ่งที่อยากให้คุณลูกได้รับรู้ไว้มี ๓ เรื่องใหญ่ๆ คือ**

เรื่องที่หนึ่ง การที่ลูกจะไปเล่นอะไรที่ไหนก็ตาม จะเป็นสเก็ตหรือสกีอะไรก็ตามทีเถอะ การเที่ยวเล่นลักษณะนี้ที่แน่ๆ เลยคือ ค่าใช้จ่ายสูง คุณพ่อคุณแม่ต้องควักกระเป๋าแน่นอน ถ้าอนุญาต ลูกลองคิดดูซิว่ามันคุ้มกันไหม **คุณพ่อคุณแม่เหนื่อยแทบตายกว่าจะหาเงินมาได้เป็นกอบเป็นกำ เสร็จแล้วเงินนั้นก็กลับกลายเป็นค่าความสุขของเราไป** เดียวนี้เงินทองก็ไม่ใช่ง่ายๆ มันหายากนะ หรือแม้ว่าคุณพ่อคุณแม่ของคุณหนูจะมีฐานะดี เงินทองหาง่าย แต่ถึงกระนั้นก็เถอะขอให้ลูกๆ วัยรุ่นทั้งหลายมองเรื่องนี้ให้กว้างๆ จะได้เข้าใจหัวอกคุณแม่คุณพ่อว่าเป็นธรรมดาที่ท่านต้องคิดว่าท่านต้องแก่ ต้องตายจากลูกไปแน่ๆ จะช้าจะเร็วไม่รู้ อะไรที่จะเป็นสมบัติทิ้งไว้ให้ลูกทุกคนได้ ท่านก็ยินดีจะเก็บสมบัตินั้นไว้มากกว่าที่จะปล่อยให้มันละลายไป เพราะตามใจลูกเรื่องเที่ยว เรื่องเล่น

คุณหนูอาจจะแย้งว่า การเล่นสเก็ตน้ำแข็งเป็นการออกกำลังกาย ข้อนี้หลวงพ่อก็ไม่เถียง แต่ว่าการออกกำลังกายนี้ ยังมีวิธีอื่นอีกตั้งมากที่จะทำให้ได้เร็วแรง แล้วก็ได้สุขภาพพลานามัยดี ไม่น้อยหน้ากว่าเจ้าสเก็ตน้ำแข็งนี้ และวิธีนั้นก็ไม่ต้องใช้เงินอะไรเลย

มุ่มมองตรงนี้ขอให้คุณหนูมองด้วย แต่ว่าถ้าจะไปเพื่อให้รู้จักโลกกว้าง ว่าเขามีอะไรกันบ้าง แล้วก็ได้สนุกด้วยได้สุขภาพพลานามัยดีด้วย แล้วคุณพ่อคุณแม่ก็ฐานะดีมีเงินให้ลูกใช้มากมาย ก็ไปเถิด แต่ขอให้ไปเป็นครั้งเป็นคราว ประเด็นนี้อาจบอกคุณพ่อคุณแม่ว่าไม่น่าห่วง

เรื่องที่สอง คุณลูกควรจะต้องพิจารณาว่า เมื่อไปรวมกันที่ลานสเก็ตมากๆ ทุกคนล้วนเป็นวัยรุ่น วัยหนุ่มวัยสาว วัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังจะต้องศึกษาว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรบุญ อะไรบาป อะไรผิด อะไรถูก อะไรควร อะไรไม่ควร แม้จะสนใจศึกษาแต่ว่าจะไม่ค่อยถ่องแท้หรอก เพราะชีวิตวัยรุ่นผ่านโลกมาไม่นาน เมื่อรวมกันมากๆ โอกาสจะเกิดเรื่องไม่ดีไม่งาม ด้วยความคึกคะนองเกิดขึ้นได้ง่าย การต่อยการตีกัน เท้าที่ทราบมีอยู่บ่อยๆ รวมทั้งการคบเพื่อนต่างเพศด้วย ก็สมควรที่คุณพ่อคุณแม่ของเราท่านจะต้องห่วงนะ

เรื่องที่สาม ความปลอดภัย เรื่องนี้คุณพ่อคุณแม่ท่านเป็นห่วงมากที่สุด กลัวลูกจะหกล้มบาดเจ็บ กลัวอุบัติเหตุทั้งจากการเล่น และจากการเดินทาง กลัวไปสารพัด แต่ถ้าลูกอยากไปมาก ก็ขอให้ไปเป็นครั้งเป็นคราว แล้วก็ขอให้ไปกับเพื่อนๆ ที่มีความประพฤติเรียบร้อยด้วยกัน ไม่อย่างนั้นอาจมีเรื่องราวทะเลาะเบาะแว้ง ให้คุณพ่อคุณแม่ต้องเดือดร้อน แล้วก็ต้องเล่นด้วยความระมัดระวังด้วย จะได้ไม่ต้องเจ็บตัว ต้องเข้าโรงพยาบาล เสียเงินเสียทองอีก

เหตุผลดังกล่าวเป็นสิ่งที่ลูกๆ ต้องเข้าใจคุณพ่อคุณแม่ว่า ทำไมท่านจึงไม่ค่อยอนุญาตไม่อยากให้ไปเที่ยว ไปเล่นในสถานที่บางแห่ง

คราวนี้ขอพูดแทนคุณลูกบ้าง

คุณพ่อคุณแม่ที่อยู่ทางบ้าน หลวงพ่อขอฝากข้อคิดไว้ว่า ลูกของเราเขาจะต้องโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต เขาจะต้องยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตัวเองให้ได้ เราจะไปตามดูแลลูกจนกระทั่งตายจากกันไปข้างหนึ่งไม่ได้ เราคงจะต้องตายก่อนเขา ถ้าหวังลูกรักลูกจริง พระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านทรงสอนให้ไว้ว่า **หน้าที่ของคุณพ่อคุณแม่ที่เป็นประการสำคัญ มี ๕ ประการ** คือ

๑. สอนให้ลูกเว้นจากความชั่ว
๒. สอนให้ลูกตั้งอยู่ในความดี
๓. ส่งเสริมให้ลูกได้ศึกษาศิลปวิทยา
๔. เมื่อถึงคราวที่ลูกจะมีคู่ครอง ให้ช่วยคัดเลือก ช่วยอธิบายให้เข้าใจว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงไร
๕. เมื่อถึงเวลาสมควร ให้ยกทรัพย์สินสมบัติ ยกมรดกให้ลูกไปบริหารให้เกิดดอกเกิดผลเอาเอง

หน้าที่สำคัญมีอย่างนี้ แต่เท่าที่หลวงพ่อเห็นอยู่ขณะนี้คือ คุณพ่อคุณแม่ทั้งหลายอย่าว่าแต่จะไปสอนให้ลูกเว้นความชั่วตั้งอยู่ในความดีเลย แม้ตัวคุณพ่อคุณแม่เอง บางท่านก็ยังแยกไม่ออกว่าอะไรดีอะไรชั่วไม่รู้แม้กระทั่งเรื่องบุญบาปว่าเป็นอย่างไร

บางคนทำตัวอย่างไม่ดีให้ลูกดูเสียด้วย อย่างนี้แหละที่น่ากลัวที่สุด คุณพ่อคุณแม่บางคนแยกออกได้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว แต่ว่าไม่ค่อยได้สั่งสอนอบรมลูกเท่าที่ควรจะเป็น ความรักความห่วงใยมีมากเกินไปทำให้ละล้าละลัง ห้ามลูกไม่ให้ไปโน่นไปนี่ เอาแต่ห้ามๆ ไม่อธิบายเหตุผล ขอให้คุณพ่อคุณแม่คิดพิจารณาบ้างเถิดว่า เราจะตามห้ามตามดูได้สักกี่ครั้ง ในที่สุดเขาก็ไปอีกจนได้ เพราะฉะนั้นแทนที่จะเอาแต่ห้ามว่าลูกเอ๋ยอย่าไปโน่นนี่นั่น **สู้เอาเวลาไปสอนให้ลูกรู้ว่าอะไรดี อะไร**

**ชั่ว อะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร จะดีกว่า แล้วต้อง
สอนบ่อยๆ แบบพรา้งสอนทีเดียว แล้วก็ทำสิ่งที่ดีๆ ให้ลูกดูด้วย**

คุณพ่อคุณแม่ยุคปัจจุบัน เท่าที่หลวงพ่อกับเห็น ไม่ค่อยรู้ว่าอะไรดี
อะไรชั่ว แต่ว่าก็มีความเป็นห่วงลูกมาก อยากให้ลูกได้ดี รีบเอาลูกไป
ฝากตามโรงเรียนต่างๆ ที่มีชื่อเสียงว่าเป็นชั้นเยี่ยมของเมืองไทย ไป
แย่งกันฝากลูกเข้าโรงเรียน จะเสียค่าแะะเจี๊ยะเป็นหมื่นเป็นแสนก็ไม่
เกียจ ขอให้ลูกฉันเข้าได้เถอะ พอให้เข้าได้แล้ว ก็คิดว่าลูกจะเป็นคน
ดีคนเก่ง เพราะครูเขาคงจะสอนให้ได้ดี

ก็ขอฝากไว้ในที่นี้ว่าคุณพ่อคุณแม่คิดผิดแล้ว เพราะการสอน
เด็กให้รู้ดี รู้ชั่ว รู้บุญ รู้บาป เป็นเรื่องยาก ต้องอธิบายมากและต้อง
สอนเดี่ยวๆ หรือสอนกลุ่มเล็กๆ เพียง ๒-๓ คน ต้องอธิบายกันไป ประคบ
ประหมักกันไป จึงจะสามารถให้ซึมซับเข้าไปในใจ ที่จะหวังให้คุณครูที่
โรงเรียนสอนนั้น ขอบอกว่าหวังมากเกินไป รู้ทำตามทีพระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าสอนดีกว่า คือสอนลูกให้ละชั่ว ตั้งอยู่ในความดีให้ได้
ก่อน แล้วจึงมุ่งมาที่เรื่องโรงเรียน เรื่องหาครูครองให้และเรื่องสมบัติ

ใครทำได้อย่างนี้ก็เป็นอันสบายใจได้ ไม่ต้องตามห่วงว่าลูกจะ
ไปอย่างนั้นอย่างนี้ ลูกจะรู้เองว่าเขาควรไปหรือไม่ควรไป แม้ที่สุดเรื่อง
การเล่นสเก็ต สกีส หรืออะไรที่แปลกใหม่ที่พ่อแม่ก็ไม่รู้ว่ามันเป็นอย่างไร
เพราะตามโลกไม่ทัน ลูกก็สามารถวินิจฉัยตัดสินใจได้เองว่าควรไป
หรือไม่ควรไป

ใครที่ห่วงลูก แล้วไม่รู้จะแก้ไขอย่างไร ให้ทำอย่างทีหลวง-
พ่อกว่า ไม่นานหรอกลูกจะเข้าใจบทบาทของลูก พ่อแม่ก็จะเข้าใจ
บทบาทของตน จะร่มเย็นเป็นสุขทั้งครอบครัว พ่อแม่ได้ลูกแก้ว ลูกก็
ได้พ่อแม่แก้วแม่แก้วไว้กราบไหว้จนวันตาย

๓๐. โอกาสสุดท้าย

บิดาของดิฉันป่วยหนัก ๒ เดือนแล้ว อาการของท่านทรมาณมาก บ่นและร้องโวยวายตลอดเวลา ไม่ทราบว่าจะช่วยได้อย่างไร ดิฉันสงสารท่านมาก ปกติท่านไม่ยอมเชื่อเรื่องบุญบาป ถ้าหากลูกๆ ทำบุญให้ในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่ ท่านจะได้รับไหมคะ เพื่อว่าจะทุเลาอาการทรมาณได้บ้าง ?

ก็ได้เหมือนกัน ถ้าท่านอนุโมทนาบุญกับเรา แต่ได้น้อย ต้องให้ท่านทำเอง คนที่ไม่เชื่อเรื่องบุญ บาป ไม่เชื่อเรื่องนรก สวรรค์ แต่เชื่อว่าชาติหน้าไม่มี ตายแล้วสูญ พวกนี้พอบาปตามมาทัน ก่อนตายก็ต้องได้รับทุกข์ทรมานมากกันทุกคน

ในฐานะที่เราเป็นลูก ก็ควรเฝ้าดูแลอยู่ใกล้ๆ ได้โอกาสก็ชวนท่านคุยเรื่องธรรมะบ้าง นำดอกไม้ธูปเทียนมาให้ท่านบูชาพระตอน เข้าตอนเย็น และก่อนนอน แรกๆ ท่านอาจจะไม่ยอมทำตาม แต่เราก็ต้องค่อยๆ พุดให้ท่านเข้าใจเรื่องบุญบาป บอกให้พ่อไหว้พระและสวดมนต์ทุกวันๆ เท่าที่จะทำได้

ถ้าลูกไม่ขึ้นก็ให้นอนสวดบนที่นอนนั้นแหละ เมื่อก่อนตอนสบายดีอาจจะไม่เชื่อ แต่พอเจ็บหนักใกล้ตายเข้า ลูกบอกให้ขอให้พระช่วยอาจจะยอมเชื่อ หรืออาจจะเตรียมข้าวปลาอาหาร ผลไม้ ดอกไม้ไว้ให้ท่านใส่บาตร ถ้าเรานิมนต์พระมารับถึงห้องได้เลยก็ดี แต่ถ้าพระมาไม่ได้หรือถ้านั้นไม่มีพระ เราก็ไปตักบาตรแทนท่าน แล้วกลับมาเล่าให้ท่านฟังว่า ได้ไปทำบุญทำทานมาให้ท่านอย่างนี้ๆ

ถ้าท่านยังพอมีบุญอยู่บ้างก็จะคล้อยตาม อาการป่วยที่ทรนทุรายก็จะลดลง หากท่านไม่ยอมสักอย่าง ก็จนปัญญา ก็ขอไปทด

แทนคุณกันชาติหน้าก็แล้วกัน ชาตินี้คงช่วยอะไรไม่ได้

เมื่อหลายปีก่อนมีโยมอยู่คนหนึ่งเป็นมรรคนายก ป่วยเป็นโรคเบาหวานจนถึงต้องตัดขา หลังจากตัดใหม่ๆ ประมาณบ่าย ๒ โมงของทุกวันจะปวดแผลมาก ทำอย่างไรก็ไม่หาย แต่เนื่องจากการที่เคยเข้าวัดมาก่อน จิตใจเชื่อในเรื่องบุญเรื่องบาปอยู่แล้ว

พอหลวงพ่อกับโยม เอาทะป่นนำน้ำสมานีไปให้ หลังจากรับประทานอาหารเช้า ก็ให้หลับพักผ่อน จนกระทั่งถึงบ่ายโมงครึ่งใกล้เวลาที่เริ่มปวด จึงเปิดเทปทสวดมนต์ให้ท่านสวดคลอตามไป เวลาล่วงไปจนถึงเลบบ่าย ๒ โมงท่านเลยลืมอาการปวดไปได้ ทำอย่างนี้ทุกวัน จนกระทั่งแผลหายดี นี่ก็เป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งที่เคยทำได้ผลมาแล้ว

ดังนั้น ใครที่ยังขี้เกียจสวดมนต์อยู่ ขอให้เริ่มหัดสวดไว้ เมื่อถึงคราวป่วยไข้หากต้องพบกับสภาพเช่นนี้จะได้รับสวดมนต์ปะทะไว้ก่อน เมื่อใจแน่วแน่เกาะติดอยู่กับการสวดมนต์ จะได้ลืมอาการเจ็บปวด นี่ก็เป็นวิธีที่ทดลองทำได้ผลมาแล้ว